

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
 Egy évre 16 korona.
 Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:
 Egy évre 18 korona.
 Egy hónapra 3 k. 40 l.

HIRDETÉSEK:
 4-betűsös petty sor egyezer 80 fill.
 minden következőnél 16 fillér.

Nyitási díj 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyetem
 vasutak palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 89.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
 József főherceg-ut 21. sz.
 TELEFON-SZÁM: 181.

Arad, 1908.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
 STAUBER JÓZSEF.

Péntek, november 20.

Mal számunk főbb közleményei:

- Vezéreltek: A kofauralom.
- Az ellenzék.
- A Hoffmann-Domán-ügy.
- Háboru előtt.
- Árvaházból — leányinternátus.
- A t. Házból.
- Aradi pénzügyintézetek a textilgyárért.
- Csenedőrcsapat a kerületi telepések ellen.
- Megszökött városi tisztviselő.
- Le a főúrrassal.
- Kálly Jolán a távozásáról.
- A vingar és battonyal családírta.
- A Kölcsey Egyesület Csiky-ünnepe.
- Amerikában letartóztatott magyar költő.
- Ahogy a polgárok bőrét nyuzzák . . .
- Tarkaságok.
- Tárca: Csiky Gergely szive.

A kofauralom.

Arad, november 19

Sárkányok ellen szoktak olyan kitartó, szenvedelmes harcot vívni, mint aminőt a város folytat a piaci drágaság legfőbb oka, az elővásárlás ellen. Varjassy Lajos polgármester újra fölment Budapestre, hogy a minisztériumok aktablangjaiból kiszabadítsa a régóta várt leányzót: a város új piaci rendeletét, amely az elővásárlásokat tilalmazza.

Szinte különös az a vonakodás, amelylyel a minisztériumok ezt a szabályrendelet jóváhagyását késleltetik. A város legutóbbi közgyűlésén azt az újságot hozták felőle, hogy a kormány jóváhagyja ugyan az új piaci szabályrendeletet, csak épen az elővásárlási tilalmat nem akarja szen-

tesíteni. Anélkül pedig az egész szabályrendelet üres: hiszen az egész jóformán csak kerete az elővásárlási tilalomnak s annak kedvéért készült. Amíg egyrészt anketéket tartanak, rendeleteket bocsátanak az élelmiszerek drágaságának csökkentésére, — azalatt nem engedik meg a városoknak a drágaság ellen való védekezés leghatásosabb módját, azon felfogás alapján, hogy az a szabad versenyt korlátozza.

Nemcsak Aradon, hanem országszerte divik az ugynevezett elővételi tilalom, a melynek közönséges magyar nyelven az a neve, hogy: kofauralom. Ez az, ami átok gyanánt dühöng végig a városokon s lehetetlenné teszi a fogyasztónak a termelővel való közvetlen érintkezését. A pénzt produkáló fogyasztó s a terméket produkáló termelő közé egyre nagyobb számban tolikodik a nemproduktív elővételi rendszer, amely a termelőtől minden felfang, sőt erőszak kihasználásával olcsón vesz, hogy azután a piacot dominálván, kénye-kedve szerint való drága áron adja el az élelmiszert a tehetetlen fogyasztónak.

A régi kereskedelmi elv tehát, amely szerint az árakat a kínálatnak és a keresletnek egymáshoz való viszonylagos arányai szabályozzák, itt már régen csődöt mondott. Itt már nem kereslet és kínálat, hanem kifejezetten az élelmiszert uzsora szabályozza az árakat, természetesen mindig a fogyasztók rovására.

Ez ellen szól az elővásárlási tilalom, amellyel Arad, ha jól tudjuk, negyedszer

tesz kísérletet. A határozatokat, amelyekben a város a tilalmat eddig kimondta, mindig megsemmisítették. Most azonban, a mikor a drágaság rettenetes növekedése a kivételes intézkedéseket is indokoltá tette, joggal várhatja a város, hogy a minisztériumokban a régi merev állásponttól el fognak térni.

Tulajdonképen országszerte érvényes törvényt kellene alkotni az ilyen, mindenütt egyformán uralkodó gazdasági kór-ság ellen. Hír szerint a belügyminisztérium, vagy a kereskedelmi minisztérium foglalkozik is ilyen törvénytervezet készítésével. Hanem az ily reformok nem sokáig élnek, ha egyáltalán nem fogják azt elal-tatni; de addig is megengedhetnék a városoknak, hogy a maguk módja szerint védekezzenek a kofauralom ellen. Mert az valóban türehtetlen, hogy tíz-tizenkét kofának legyen kiszolgáltatva a város egész közönsége. Ha ezek a kofák egyszer az amerikai tröszt-királyok mintájára megcsinálják Aradon a kofa kartell, akkor ki-uzsorázhatják vele az egész várost s még csak nem is lehet ellenük védekezni, mert hiszen megoltalmazza őket a miniszteri hatalom óvatos intézkedése.

A milyen szürkének látszik ez az ügy, olyan nagy jelentősége van mindenki számára és a milyen kicsi, olyan nehéz. Talán, talán most sikerül a polgármesternek a kofauralom által kiátkozott tündért, a drágaságot megváltó elővételi paragrafust megszabadítani és diadalmas utban hazahozni.

Csiky Gergely szive.

— *Szendrey Mihály felolvasása, amelyet a Kölcsey Egyesület mai ünnepén tartott.*

Egy kicsi feszélyesev érzem magam ebben a pillanatban, amikdön a Kölcsey-Egyesület felette megjelentetett felkérése folytán a felolvasó asztal elé ülök; én, aki a színpad forró doezkán élem világomat, akinak legszebb, legfontosabb hivatasa csakis abból áll, hogy testet adjak a nagy szellemek, a költők, írók eszméinek, gondolatának, bölcsészeteinek és játéka kedélyük derült világának.

Nincsenek körülöttem a festett világ környezetei, melyek a közönség és a színész illuzióját felkölteni vannak hivatva és mégis úgy érzem most, amikor drámairodalomunk egyik hőrosszáját: Csiky Gergelyről órajtok elismekedni, hogy a terem rideg falai között oly szentélyben vagyunk, amely az ő szellemének hódol, az ő költészetét dicsőíti, az ő magasztos törő lelkét követi, fel a színművészet tiszta aetherikus légkörébe.

Arad városa nagy és dicső hírnevet biztossított magának a történelemben; a hazaszeretet, a szent szabadság szent apostolai szentté avatták már e várost, de méltó büszkeséggel olvasgatjuk e város történetének alapjait is, amelyek egy Páblán Gábort, egy Csiky Gergelyt, mint e város nagy színdíszit dicsőítik, akik a magyar irodalom egén mint fénylő csillagok tündökölnek időtlen időkig.

Ne kívánja tőlem senki sem, hogy amikor ma előadásom tárgyát Csiky Gergelyt választottam, méltassam az ő költői egyéniségét, taglaljam a magyar színműirodalom fejlesztőjének drámaírói nagy kvalifikációját, vagy fejtegessem egyes alakjainak lélektani erősségét. Én ehhez nagyon gyöngének érzem magam, de azt hiszem, felesleges munkát is végeznek, hies' Aradváros közönsége ösmerti az erre hivatott bírálók, ismertetők munkáit, véleményét és szakszertű bírálatait.

Nem! tisztelet hűgyleim és uralm! Már színgazdától mívoltem is fásik minden bírálat-tól és azért ne is esodálkozauak azon, hogy még a bírálati szándék is távol áll tőlem. De Csiky Gergely, mint ember is oly nagy, oly dícső, hogy azt hiszem, aki a környezetében él, akinek módjában volt vele érintkezni, akinek alkalmá volt az ő nemesen érő szívének megnyilatkozásait észlelni, az kedves és hálás munkát végez, ha közelebb hozza az ő egyéniségét a közönséghez, mely őt a magáénak büszkeséggel hirdeti.

Én én szerény kis életem világát tündérel fényvel világítja be az a három év, amely alatt assal büszkélkedhettem nemcsak a színészeti akadémia folyosóján, vagy a színpadunk demkán, hanem mindenütt, ahová a sors vett, hogy Csiky Gergelynek magántitkára vagyok. A címet nem én adtam magamnak; ő titált engem annak, amikor apró cseprő szolgálataimat igénybe vette. Nam tudom, de bizonyosan nem is fogom sohasem tudni, hogy mi-

lyen érzést kelt az emberben az, ha először hallja az őt megillető címsé, pl. királyi tanácsos ur, udvari tanácsos ur, kegyelmes ur, stb., de annyit tudok, hogy mikor Csiky Gergelyt úgy titulált először: titkárom! Akkor nálamnál fontosabb, nagyobb, méltóságosabb és fenségesebb nem volt még az általam különben mindig nagyra becsült kinnal anyacsászárné sem.

Ebben a titkári minőségemben mindig körülötte voltam, eközben szerzett tapasztalataim, észlelt intimitások közül órajtanék egyet mást elmondani, melyek megvilágítják az ő nemesen, odaadó szívét, az ő jóságos, atyai lelkét.

Mint az országos színészeti akadémia tanára, nemcsak az képeste gondját, hogy a színpadi alaklások szükséges tudnivalókat plántálja belénk, hanem arra is ügyelt, hogy annak a sok szegény ifjunak — mert bizony földhöz ragadt szegények voltunk mindannyian — legyen módjában gondtól menten a tanulmányokat végezhetni.

A jóságos atya nem gordoskodhatik jobban édes magzatjáról, mint ahogy Csiky apánk gondoskodott rólunk. Hányan voltunk, akiknek a sord télen nem volt meleg ruhája; téli kabát sokak előtt mesebeli fogalom volt; hányan voltak, akik kopáltak, akiknek arcán nemcsak a művészi ambició tüze, hanem az éhség előidézte láz melege égett. Csiky apánknak nekem kellett mindig jelenteni, hogy az akadémia növendékei közül kik nélkülöznek, kik nyomorognak, kik szenvednek.

mintája, tehát mindenképen jó, mindenképen megfelelő.

Hoffmann Antal úrnak, bár felnőttek előre láthatólag meddő oktatásával nem szívesen foglalkozom, egyet mégis megmondom. A város ebben az esetben nem hatóság, legalább nekem nem és nem az a tanács sem, hanem csak Aradvárosnak, a szerződő félnek egyik szerve, melyen át megnyilatkozik. Határozatai ebben az ügyben engem nem köteleznek. Hoffmann Antal ur borogathatja, pólyáshajja a tanács határozatába sajtó önértését, az ő szakértelmének nyílt kérdése azzal még nincs elintézve. Illetékes hatóság döntése alá most kerül az a megindított perben. Addig szórakozzék Hoffmann ur a saját szakértelmével, melyet most ideiglenesen visszakapott a tanácstól, vagy gyakorolja magát az ABC nagybetűivel, mindenestre pedig úgy, ahogy megírta, járjon emelt fővel polgártársai között. Tartsa szakértői fejét minél magasabbra, meg van hozzá a kvalifikációja — a fejéek.

Soraim közlését előre köszönöm s vagyok Aradon, 1908. november 19. teljes tisztelettel
Domán Sándor.

Háboru előtt.

A nagyhatalmak beavatkozása.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, november 19

A békés üzenetek váltása ha megsűrösödik: a legbiztosabb előjele a háborúnak. A diplomáciának mindig az a törekvése, hogy a hadizenetért a felelősséget magáról elhárítsa. Ezzel tartozik a népek, amely bőrét viszi a vásárra, tartozik a kulturának, amelytől elhatározásáért ha nem is teljes bünbocsánatot, de legalább is fölmentést vár. Most, hogy az összes nagyhatalmak közbeléptek a szerb kormánynál, Belgrádban is letagadnak minden háborus készülődést, sőt a monarchia csapatait okolják a béke megbontásával. Ezalatt azonban Szerbia is, Montenegró is tovább folytatja a fegyverkezést, sőt egy kissé kalandos távirat szerint már meg is egyezett a háboruban hódítandó új területek felosztására nézve. Most már csak meg kell ölni a medvét!

Mai távirataink, melyek a nagyhatalmak közbelépéséről és a balkáni helyzetéről szólnak, itt következnek:

Nyilatkozik a szerb kormány.

Belgrádból táviratozzák: *Félhivatalos* jelentés szerint tegnap este Anglia, Olaszország, Oroszország és Franciaország képviselői a szerb kormánynál barátságosan intervenáltak abban az irányban, hogy a szerb csapatok a szomszéd monarchiával való jogviszony érdekében a határtól vonassanak vissza és az esetleges bandaképzés akadályoztassék meg. A miniszterelnök kijelentette a nagyhatalmak képviselői előtt, hogy a határon nincsenek szerb csapatok és hogy bandák egyáltalában nem alakultak. A szerb kormány, mint eddig, úgy ezentul is gondoskodni fog arról, hogy a bandák képzését lehetetlenné tegye. A miniszterelnök felhasználta az alkalmat, hogy a nagyhatalmak képviselőinek figyelmét a szerb territoriumnak az osztrák és magyar katonai hatóságok részéről a legutóbbi időben többször történt megsértésére és ama intézkedésekre irányítsa, melyeket a szomszéd monarchia minden ok nélkül magán és hivatalos személyekkel szemben és magával a szerb kormánnyal szemben is tett. A miniszterelnök a nagyhatalmak képviselőinek különböző „esetek” jegyzékét nyújtotta át és bizonyítékul a szerb terület megsértésének, hivatkozott a szerb területen talált osztrák és magyar katonai felszerelési tárgyakra és pedig: egy lovassági kardra, amelybe a 11. dragonyos ezred jele van bevésve, továbbá egy huszár-sapkára *Tzrnek* névvel és egy tiszt iábori meszszelátóra.

Montenegró fészkelődése.

Raguzából jelentik: A tegnap este ide érkezett Lloyd-gőzöst *Gravozaban* több száz ember várta abban a reményben, hogy a hajó híreket fog hozni Montenegróból. A délután folyamán ott az a hír terjedt el, hogy Montenegró határán komoly incidens történt, de a Kattaróból ideérkezett utasok azt mondják, hogy ez a hír csak az uralgó idegesség szüleménye. Osztrák részről megtettek minden

intézkedést, hogy Montenegrónak esetleg Kattaró ellen intézendő pucscsát visszaverjék.

Raguzából táviratozzák: Kattaróban az összes csapatok teljes készenlétben vannak.

Szerbia és Montenegró hadereje.

Budapesti jól értesült katonai forrásból jelentik: Szerbia összesen 160,000 gyalogost, 8500 lovas és 495 ágyut tud harcba állítani. Montenegró 37,000 embert küldhet csatába. Háboru esetén az osztrák-magyar hadseregre elősorban az a feladat hárul, hogy a szerb és montenegrói csapatok egyesítését megakadályozza. E célból erős csapatokat kell felállítani Bosznia déli részén a Szerbiába vezető uton.

A medve bőrére . . .

Egy londoni távirat azt jelenti, hogy Szerbia és Montenegró már megegyezett abban, hogy a majd meghódított területek két 3-ad része Szerbiát, egy 3-ada pedig Montenegrót illeti. *Antivári* közös kikötő lesz. A megegyezés szerint a háboru után Péter király és Nikita fejedelem lemondának a trónról és helyüket átadnák a trónörökösöknek.

Cenzura.

Londonból jelentik: A szerb sajtóirodát a külügyminisztériumból átteszik a belügyminisztériumba, ahol az újságok és táviratok felett erős cenzurát fognak gyakorolni.

Új ágyuk Budapesten.

Fővárosi tudósítónk jelenti: Ma reggel 15—20 vasúti vagon új ágyukat hozott, amelyet a hadvezetőség már régebben rendelt meg.

Törökország helyzete.

A „Daily Telegr.” jelenti *Konstantinápolyból*: A Törökország által a Krupp-féle ágyugyárban rendelt ágyukhoz szükséges shrapnelek és egyéb lövegek szállítását a Rajnai Fémárugyár Düsseldorfban fogja megkapni.

A „Standard” jelenti *Konstantinápolyból*: Törökország programja a konferenciára, melyhez Anglia, Franciaország és Oroszország némi

az indiskréciót — a nevét elhallgatom, de a történetet megismerhetem Önökkel, had ismerjék meg igazán, hogy kije volt Csiky Gergely a színészeknek.

Őök bizonyára emlékeznek még arra az időre, amikor Mosonyi Károly színelgárgató megbukott. Nagy csapás volt az mindazoknak, akik nála szerződve voltak. Hirtelen kenyér nélkül maradtak a tagok — a szélrózsa minden irányába mentek széjjel és bizony csak néhányan kaptak valamiféle szerződést más színtársulatnál.

Egy kiváló tehetségű drámai színész sehogyan tudott szerződést kapni. Érezett, fázott, kopált heteken át, — míg végre felkerült Pastre. Eset utja Csiky Gergelyhez volt, ki jól ismerte őt és becsülte benne a színészen kívüli íróembert is, mert a mi hősrünk titokban kacérkodott a mussával is.

Csiky apánk eljárt érdekében egyik-másik színelgárgatónál, de bizony eredménytelenül.

Néhány nap múlva hősrünk ismét jelentkezett Csikynél.

— Van vigasz számomra jó apám?

— Bizony szomorú — nagyon szomorú a helyzet kedves fiam! Próbáltam itt is, ott is, de hát a hős szerep mindenütt be van már töltve.

— Akkor hát fölösleges vagyok a világon!

— Micsoda beszéd ez?

— Megyek apám oda, ahol már nem fáj semmi!

— Még — majd megmondom hová, te istentelen — nem szégyelled magad?

— De mikor . . .

— Semmi mikor! Ha nem érvényesülhetes most, mint színész, érvényesülj, mint színműlőr!

— Mint színműlőr? — apám, te gunyt ütöl velem.

— Nem olvastad, hogy a . . . társulat pályázatot küldött ki egy drámára?

— Olvastam!

— Nos há? 100 arany!

— E, ej, jó apám és asztán?

— És asztán? Leülj, meztrod a darabot, elnyered a 100 aranyat és abból elélsz fényesen, míg újra szerződést kapsz valahol.

— Hiszen csak két hét van már a pályázati határidőig, hogyan lehetséges pályáznai, — hisz témám nincs.

— Adok témát!

— Hát a jelenetzés?

— Jelenetesem!

— É: a párbeszédek?

— Párbeszédek!

— De jó apám! . . .

— Na most eredj haza, ma este gondolkodom még a téma felett, holnap reggel eljőz ide és hozni fogz a darabhoz.

A darab megíródott és be is lett nyújtva. Ekkor jött a bökkenő.

A társulat elnöksége tiszteletét tette Csiky Gergelynél és tisztelettel felkérte, hogy vállalja el a bírálói tisztséget és hogy ő döntse el a díjat.

Csiky Gergely kiírult arccal mentegelődött, hogy nagyon szívesen vállalkozik a bírálói tisztségre, de most az egyszer ne kívánják tőle — mert nagyon el van foglalva, egy új darabot kell befejeznie, stb. stb.

A pályázat eldől. A 100 aranyat a mi hősrünk nyerte meg. Az egész ország ünnepelte a színmű rodamom új csilagát.

Csiky Gergely, a mi hősrünk és én, csak mi hárman tudjuk ennek a pályázatnak a hisztóriáját.

Már most önök kíváncsiak, hogy mi történt a darabbal. Ezt is elárulom!

A szerző, mikor Csiky apánkhoz boldogult jött hálálkodni, magával hozta a pályázatát is, mert a színrehozatal céljából holmi javítákokat kívánt a bírálót.

— És a pályanunka?

— És jó apám!

— Add ide! Es most mond meg nekem, ki a te legkedvesebb lenyed a világon?

— Az édes anyám!

— Esküdjél meg édes anyád boldogságára és úgy mond az igazat: van még erről a darabról egy másolat?

— Nincs! És az egyetlen példány!

változások után hozzájárultak, következőleg szól:

1. Kelet-Rumélia államjogi helyzete.

2. Bulgária államjogi helyzete.

A kelet-ruméliai és bulgáriai adó kérdése és részesezésük a török államadósságban.

3. Bosznia államjogi állása. Az indenitítés kérdését nem vetik fel, mert ennek előfeltétele az annexió teljes elfogadása volna. A többi pontok a Szerbia és Montenegró által igényelt kárpótlásról és a berilui szerződés megváltoztatásáról szólnak.

Londonból jelentik: A török flotta újjászervezésére legközelebb egy angol admirálist fognak kinevezni.

Árvaházról — leányinternátus.

Telket vesznek a felső leányiskolának.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 19

Az aradi felső leányiskola építését a kultuszminiszter megsűrgette. Az iskola olyan látogatott, hogy a város által átengedett ideiglenes helyiségben kellett néhány osztályt elhelyezni. Mint mai lapunkban megirtuk, az építészeti bizottságot ma délutánra azért hívták össze, hogy a miniszter óhajának eleget téve az új iskola építéséhez hozzá lásson. A bizottság mai ülésén azonban sokkal többet tett, mint a mekkora feladatot maga elé tűzött. Nemcsak az új felső leányiskola, hanem az aradvárosi árvaház sorsa felett is határozott.

Mielőtt ugyanis a tervek és költségvetés elkészítéséhez hozzá látott volna a bizottság, Lócs Radosz gazdasági tanácsos elnök részletesen ismertette az iskola építés eddigi történetét. Mintán a történet a 6-ról kezdődik s a város ugyanolyan probléma előtt áll mint két évvel ezelőtt, amikor az új iskola eszméje felvetődött, azaz minthogy épen úgy nincs pénze most a városnak mint ahogy nem volt már két évvel ezelőtt s a minisztertől kért államssegélyt az építésre: most is azt javasolta, hogy a közgyűlés útján írjon fel a város s a helyzetet megvilágítva kérje az állam támogatását.

A pénzkérdés felvetése szülte azt a

gondolatot, hogy az iskola és a vele szerves összefüggésben álló internátus megépítését lehetőleg olcsón és praktikusán kell megoldani. Azért a Maros-utcai telket ki kell hagyni a kombinációból, részint mert hasznos hajó terület, részint mert amaggy sem megfelelő és másutt kell építkezni, ahol az alapozás munkák nem kerülnek annyiba, mint a fátéplül szolgáló területen, amelyet eredetileg a miniszternek az iskola céljaira felajánlottak.

A bizottság néhány tagja az Attila-téri tüzoltóaktanya telkét ajánlotta s a laktanyát az Ujterem-utcába óhajlotta áthelyezni. Mások az Ovár-téren kerestek alkalmas területet. Reisinger Sándor mindezek mellőzésével azt ajánlotta, hogy az új iskolát építsék a városi árvaház mögötti Versár- és Korbuly-főle telkekre. Az építkezést úgy gondolja el, hogy a mai árvaház, mely betanulásánál fogva ugyanis drágává teszi az árvák ellátását, elvonatnék mai rendeltetésétől s a leányiskola internátusával szolgálna és a város által megszerezendő telken épülne maga az iskolaépület. A telkek árát meg lehet takarítani azszal, hogy az alapozás kerül kevesebbe, mint bármely e célra kiszámelt telken, továbbá az internátus révén megtakarított összeg sokkal nagyobb, mint a mekkora differencia a telekvételnél keletkezik.

Az árvaházkezelés olcsóbbá tételére kiküldött bizottság is elfogadta elvül azt, hogy a mai rendszerrel szakítani kell s az állami menhelyek példájára a gyermekeket családi nevelésben kell részesíteni s azért családoknál helyesendők el. Ha a közgyűlés akceptálja ezt a véleményt, akkor egy-két év alatt az árvaház elnéptelenedik s átadható lesz új rendeltetésének.

A bizottság akceptálta a Reisinger által megjelölt helyet, minthogy az a város közepén fekszik s az általa megjelölt építkezési módot megfelelőnek találta s elhatározta, hogy a további tárgyalásokat felfüggeszti, egyben megbízást ad a gazdasági tanácsosnak arra, hogy a telkek megszerzése iránt lépéseket tegyen.

Csak annyit jegyzünk meg, hogy ennek a határozatnak fura következményei lehetnek. Mi lesz akkor, ha a közgyűlés áthuzza az építészeti bizottság egész tervezetét s azt mondja: nem vesz a város telket, mikor neki magának is van elég? Nem lenne sokkal célszerűbb a mai ülés határozata felett közgyűlési döntést

provokálni s aztán a telekvételben lépéseket tenni? Ha az ügy sürgős, tessék rendkívüli közgyűlést összehívni. A telekvételt csak a közgyűlés határozhatja el, még pedig névszerűtlen szavazással s ha a közgyűlés nem akar telket venni, akkor úgy is városi területen kell építeni.

A t. Házból.

Üres a parlament. — Viccel a törzsfőnök.

9, mondd kilenc képviselő volt az ülés-teremben, amikor Justh Gyula ma délelőtt fél-tizenegy órakor fölment az elnöki emelvényre és azt mondotta:

— Tisztelt Ház! Az ülést megnyitom!

A legöregebb parlamenti tudósítók sem emlékeznek ilyen részvétlenségre.

A román Bredecianu Koriolán mindamellett készen áll a beszédre.

— Tulajdonképpen — mondotta — Lukácsiu Lászlónak kellett volna beszélnie, hanem ő nincs itt és így én ugrom be helyette. Én akarom megragadni azt a béke jobbot, melyet a magyarok felénk nyújtanak, de azt hiszem, hogy az *úttó jobb* — jobb lesz.

— Wekerle, aki hallotta ezt a megjegyzést, vállat vont és semhogy válaszoljon rá, inkább átadta magát Bernáth Bélának, aki börtelmi statisztikával árasztotta el.

Már fölolvasták a jegyzőkönyvet, de a kilenc képviselő még mindig nem szaporodott meg.

— Van-e valakinek, — kérdezte az elnök — kifogása a fölolvastott jegyzőkönyv ellen?

A kilenc képviselő némán hallgatott egy pár pillanatig. A fagyos esendet végül Sándor József basszusa törte meg:

— Nincs kifogásunk!

S miután Justh ezt nem látszik tudomásul venni, Simkó még egyszer erősíti:

— Nincs kérem, semmi kifogásunk a jegyzőkönyv ellen.

Erre aztán már válaszolt az elnök:

— Ha nincs, a jegyzőkönyvet hitelesítettnek jelentem ki.

És következtek az előterjesztések. Lassan-lassan peregték, úgy, hogy mire hozzáfogtak a költségvetés tárgyalásához, a tizedik ember is betoppant az ülés-terembe.

Ez a képviselő Visontai Soma méltóságos ur volt. A zsidókat egyáltalán nem kedvelő Bredecianu erre megjegyezte:

— Most már közöttünk van az Ur!

— Visontai már méltóságos és nem közönséges ur, — jegyezte meg Farkasházy Zsigmond.

— Hiszen én nem Visontairól beszéltem, — mondta a román követ — hanem arra céloztam, hogy a zsidók szerint ha tízen vannak valahol, ott jelen van az Ur.

Később nagy szenzációt keltett a Ház folyosóján, hogy megjelent ott Ehrlich G. Gusztáv, a budapesti Erzsébetváros koronázatlan királya. Persze ő is beszélt a választási törvényről és lelkesen kardoskodott a pluralitás mellett. De nem ezen van a súly. A beszélgetés komoly részénél érdekesebb az a tréfa, melyivel Ehrlich végül megnevettette a maga barátjait. Azt mondta, hogy Andrássy nem hozott semmi újat; csak lekópizálta az eddigi praxist és megfordította, hogy rá ne ismerjenek. Nálunk mindig meg volt a pluralitás és egy ember nem három, de ~~az~~ szavazatot is

— Esküszöl?

— Esküszöm!

— Akkor jó! Erre kinyitotta a kályha ajtaját és a darabot beledobta a tűzbe és ott hamvadt az el egészen.

A műbírálattól a legnagyobb tisztelettel viseltetett Csiky apának. Figyelmel olvasta azokat és ahol komoly érveket talált, azokat megszívlelte. A bírálól körül körülötte Sieberstein Ötvös Adolfot nagyra becsülte és valahányszor egy egy darabjának premierje volt, első sorban a Pester Loydot olvasta. Iylenkor az volt a feladat, hogy lehetőleg még kora hajnalban szeressem be a Loydot és vigyem el hozzá és ha akkor még édes álmát aludná, keltssem fel azonnal.

Ezt a feladatot pontosan teljesítettem és hogy valahogy el ne aludjam az időt, néhány akadémita társammal le se feküdtünk, hanem kávéházakban éjjelente vártuk a hajnalt; ez persze pénzbe került, azt sajtotte különben jó apának és erre a célra 4—5 forint kijárt nekem.

Egyikben azonban pontatlan voltam és nem költöttem fel a mestert. Ennek a pontatlanságnak tragikus története a következő:

Csiky Blahánának írt egy darabot a nép-színház részére. A premier után hazakeltrünk a mestert, a kapuban elválva tőle, így szólt hozzám:

— Aztán el ne a'udja az időt!

Didergő hidegben, az ávirrasztott éjszaka keserves hatása alatt álltunk a Pester Lloyd udvarán. Az első példány a kezünkben volt, — olvasom a kritikát; a lap kiesett a kezemből: Sieberstein Adolf alaposan levágta a darabot.

Nem volt szívem a mestert felköltöni, hanem elkészülésben bevetődötünk egy kávéházba és ott sírva vigadva alaposan becsip-tünk.

Réggel 8 óra tájt bekopogtam a mesterhez. Épen felelt az ágyból.

— Most jön? Hol a Lloyd?

— A Lloyd? Az kérem ma nem jelent meg!

— M'gbolondult maga?

— Én kérem nem, hanem a Lloyd!

— Csiky apám rám meresztli a szemét és rám rivall!

— Titkár ur, maga becsipett az éjjel!

Könyvek között asz'án bevalloztam mindent.

A mester a hűségemen megindulva megveregette a vállamat és hazaküldött aludni.

Ilyen volt Csiky Gergely mint ember. A magyar irodalom története megöröklötte az ő iréi nagyságát és mi, egykori tanítványai a szívünkbe zárjuk az ő atyai jó lelkét, az ő jó szágát és áldjuk a kereszt, mely bennünket az ő közelébe vitt.

adott le. Csak hogy nálunk épen az analfabéták voltak azok, akiknek kettős, hármas vagy tízes szavazatuk is volt és az intelligenciának gyakorta egy sem.

— Hogyan értelmezted ezt? — tudakolták a barátai.

— Hát úgy, hogy az analfabéták a *halot-tak helyett* is szavaztak és így egy-egy analfabéta ötször-hatszor is leszavazott. Az intelligensebb osztályból pedig a terrorizmus következtében sokan nem szavaztak, mert félték, hogy a szavazásba — belehalnak...

Aradi pénzügyintézetek a textilgyárért.

Háromszázezer koronás részvényjegyzés.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 19.

Irtunk már arról, hogy Häffele János elszászlotharingiai gyáros Aradon textilgyárat akar létesíteni. E célból járt is már Varjassy Lajos polgármesternél s megnézték a Libásdűlőt, amely területet alkalmasnak találták. Häffele akkor kijelentette, hogy neki pénzbeli támogatás nem kell a várostól, mert állami szubvenციót fog kapni. Csak azokra az engedelmekre reflektál, amelyeket a közgyűlés már régebben megadott a gyáraknak: adómentességet, vízdíjmérséklést stb.

Amikor Häffele Aradon járt, az a terv merült föl, hogy a textilgyár létesítését az aradi pénzügyintézetek tegyék lehetővé anyagi támogatással. Ez olyan formán érteendő, hogy a pénzügyintézetek nagy számu részvényeket jegyezzenek, ami nagyon megkönnyítene a gyár létesítését.

Mint ma értesülünk, ilyen irányu akció a pénzügyintézetek között tényleg folyamatban is van s minden valószínűség szerint eredménynyel is fog járni. Ezenek ösztönén örvendhetnek azok, akik régóta sürgetik, hogy a pénzügyintézetek Aradon létesítendő iparvállalatokat anyagi támogatásban részesítsenek.

A pénzügyintézetek között megindult akciót az adott esetben Ring Géza, az Aradmegyei Takarékpénztár vezérigazgatója kezdeményezte. Értekezletre hívta össze a pénzügyintézetek vezető férfait s ott előterjesztette a részvényjegyzésre vonatkozó indítványát. Mint értesülünk, kijelentette, hogy az Aradmegyei Takarékpénztár száz ezer korona értékű részvényt hajlandó jegyezni, ha a többi pénzügyintézetek együttesen még kétszáz ezer koronát jegyeznek s így összesen háromszáz ezer koronával járulnának a gyár létesítéséhez.

Ez értekezlet után az Arad esanádi Gazdasági Takarékpénztár 50,000 koronát szavazott meg, az Aradi Ipar- és Népbank pedig tegnap tartott igazgatósági ülésén szintén 50,000 korona jegyzését határozta el. A többi pénzügyintézetek még nem foglaltak állást az ügyben, s a közel napokban tartandó újabb értekezleten történeendőktől teszük függővé, hogy jegyeznek-e a textilgyár alapítási összegére.

AZ ARADI KÖZLÖNY TELEFONSZÁMAI:

Szerkesztőség — — — — — 357

Kiadóhivatal és hirdetési osztály 151.

Csendőrcsapat a kerülősi telepesek ellen.

Lázár Zoárd visszavont interpellációja. — Vérengzéstől félnek...

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 19.

A kerülősi telepesek ügye még mindig nem jutott dűlőre, noha a közelmúlt napokban olyan események történtek, amelyek komoly fordulatot jelentenek. A Telepítési Hitelbank részvénytársaság ugyanis zárlatot kért az ingatlanokra s a kisjenői járásbírósa a zárlatot el is rendelte. Most két nap óta folyik a nagy kiterjedésű birtok leltári számbavétele s átadása a zárgondnok kezelésébe. A zárlat foganatosítása, tekintettel a telepesek közt uralkodó izgatott hangulatra, erős csendőri fedezet mellett történik.

Az ügy nagyjelentőségű fordulatáról ezt a tudósítást adjuk:

Csendőrök a telepesek között.

As árverési vevő, a Telepítési Hitelbank részvénytársaság tegnap kezdett hozzá a zárlat foganatosításához. A kisjenői járásbírósa ugyanis a bank kérelmére Momák Döme dr. aradi ügyvédet rendelte ki zárgondnokul. Momák tegnap reggel kilenc órakor Koltay Kornél kisjenői járásbírósi aljegyzővel és tíz csendőrrel megjelent a telepesek birtokán a zárlat eszközölése céljából.

A telepesek között gyorsan terjedt a hír, hogy a bank összeírta a birtokrészeket és ki fogja őket tenni az ingatlanból. Az izgatott hangulat növeléséhez nagyban hozzájárult az, hogy néhány más községbeli ember járt a telepesek között és arról világosították fel őket, hogy *veük fogtalanság történt*. Így tegnap egy Bruck György nevű almáskamarási ember járt Kerülősrön és a telepesek előtt eszéltatata az új vevő; és így isgatott a bank ellen:

— Ez a bank ki akar forgatni benneteket vagyontokból. Ne menjetek be abba, amit az ő emberek kívánnak és ne írjátok alá a szerződést, mert pérul jártok.

Momák ügyvéd, minelyt erről értesült, intézkedett, hogy a lázító földmivest a csendőrök kitaloncolják. Ez meg is történt, de a telepesek között ekkor már oly izgó volt a hangulat, hogy Momák a zárlat foganatosítására a személybiztonság megóvása céljából Kisjenőről újabb csendőri fedezetet kért.

A főszolgabírósa rendeletére aszán Pálffy őrmester vezetésével tíz csendőr jött át Kisjenőre és ezek kíséretében indult meg az ingatlanok zár alá vétele. Ez az eljárás azonban az sprólkos összeírások miatt oly hosszadalmas, hogy több csoport vessz igénybe, míg a zárlat az egész birtokra foganatosítható. Ma folytatták a zár alá vételt, de még nem fejezték be. Az esti órákban egyébként arról értesülünk, hogy a zárlat eszközölésének tovább folytatását a jelszólogos hiteltel bankok intervenciója következtében minden valószínűség szerint felfüggesztik.

Megfenyegetett telepesek.

Erdekesnek tartjuk megemlíteni, hogy Momák aláírásával a községben plakátokon hirdetik, hogy a földet eladók. Az is furcsa dolog volt, hogy Momák dr. a telepesek előtt tegnap a zárlat eszközölése folyamán így nyilatkozott:

— Aki a szerződést alá nem írja, azt három nap múlva karhatalommal tessék ki a birtokból.

A telepesek azonban nagyon idegenkednek a birtokvételről s eddig *egyellenegy sem írta alá a szerződést*. Ők most a passzív rezisztencia álláspontjára helyezkednek, mert nem bíznak a bank vállalkozásának realitásában. A nagyváradi tábla helybenhagyta a kisjenői járásbírósnak ama végzését, amellyel Világossynak az árverés ellen beadott felfolyamodását elutasította. Hátra van még néhány érdekelt telepes felfolyamodása, amelyben a tábla még nem döntött. Míg ebben a tábla állást nem foglal, addig a kisjenői járásbírósa nem dönthet a visszárverési kérvény felett, amelyet a telepesek adtak be azért, mert a bank november kilencedikén nem fizette le az árverési vételár első részletét.

As elmaradt interpelláció.

A kerülősi telepesek ügyét a képviselőházban is szóba akarták hozni. Az interpelláció azonban elmaradt. A dolog úgy történt, hogy Lázár Zoárd dr. képviselő, aki tudvalevőleg a Telepítési Hitelbank megbízottja, a Ház interpellációs könyvébe szombaton interpellációt jegyzett be a földmivélsügyi miniszterhez a kerülősi telepítés tárgyában. Az idő előrehaladottsága miatt Justh Gyula elnök az interpelláció elmondását szombatról a keddi ülés elejére tűzte ki. Ekkor az interpellációt az ülés végére halasztották, az ülés végén azonban az elnök azt jelentette, hogy Lázár Zoárd elállott az interpellációtól.

Kérdést intéstünk Lázár vezérhez, Momák Döme ügyvédhez az interpelláció elmaradásának oka felől s azt a magyarázatot kaptuk, hogy Lázár azért állt el az interpellációtól, mert Mezőssy Béla földmivélsügyi államtitkár az ülés folyamán felkereste Lázárt és kijelentette neki, hogy a kormány a jövő év elején a telepeseket nagyobb anyagi segélyekben fogja részesíteni s lehetővé teszi a számukra, hogy a földeket megvásárolhassák.

Szombaton Momák a bizonyára teljesen jóhiszemű nyilatkozatával, *megbízható helyről* arról értesülünk, hogy a kormány intervenciójából *egy szó sem igaz*, Mezőssy egyáltalában nem tárgyalt az ügyről Lázár Zoárral s így nem es az oka az interpelláció elmaradásának.

A zárgondnok nyilatkozata.

Momák a zárlat ügyéről így nyilatkozott: — Tegnap a zár alá helyezési bizottsággal kiszálltunk és én felhívtam a telepeseket, hogy *írják alá a szerződést*, esetleg fizessenek námi haszonbért, nehogy ki kelljen őket telepíteni. (Ami információnk szerint ezt Momák másként mondotta.) Felvilágosítottam a telepeseket, hogy az új tulajdonos nem akarja őket tönkretenni, hanem ellenkezőleg, csak a javukat akarja. Szavaim hatása alatt a telepesek megígérték, hogy megfizetik a haszonbért. Ha nem fizetnek, kénytelen leszek, mint zárgondnok, kilakoltatni őket, de *azt hiszem*, erre nem fog sor kerülni. Szombaton egyébként felutazom Budapestre a tárgyaimat fogok a bankkal. Arról is tudomásom van, hogy a kormány később a telepesek érdekében és a számukra folyósítandó nagyobb összegű segéllyel lehetővé teszi, hogy a haszonbért kifizethessék.

Közöljük e nyilatkozatot, de ismételtén hangsúlyozzuk, hogy a mi értesüléseink másként szólnak. A telepések nem akarják a haszonbért lefizetni s a kormány nem lép közbe olyan irányu akcióval, mint Momák hiszi.

Az ügyben egyébként rövid időn belül újabb nagyszabású fordulat várható, amely talán világosságba fogja helyezni a számos részletében homályosságban tartott vállalkozást.

A Kölcsey-egyesület Csiky-ünnepé.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, november 19.

A kegyeletes megemlékezés ünnepének zentelte mai előadó estélyét a Kölcsey egyesület, Csiky Gergely halálának tizenhetedik évfordulója alkalmából. A nagy gonddal összehajtott műsor minden egyes pontja méltón illeszkedett az emlékünnepe díszes keretébe. A város háza nagytermét előkelő hölgyközönség töltötte meg a program számait nagy tetszéssel honorálta. A szép ünnepély mindössze egy óra hosszat tartott, de programjával alkalmas volt arra, hogy hálás emlékeztünkbe idézze Csiky Gergelyt, az embert és a drámaíró, aki nagybecsű műveivel oly sok élvezetet szerzett a magyar közönségnek.

A műsor első pontja egy Mendelssohn vonósnégyes volt, amelyet az aradi filharmonikusok négy lemerített kiváló tagja, Wagner József dr., Kell Rezső, Bobitsék Samu és Zoltay Mátyás adtak elő. A precíz működő kvartett pompásan adta elő a nehéz zeneművet és minden tekintetben rászolgált a közönség tapsaira.

Rövid szünet után *Keszlerné Kápolnay* Juliska, az aradi Nemzeti Színház drámai művésznője következett, aki *Farkas* Ferenc aradi poétának: Csiky Gergely emlékezte című alkalmi költeményét szavalta el s megkepegen egyszerű, közvetlen előadásában érvényre juttatta a magas irodalmi nivóju vers költői szépségét.

Majd *Szendrey* Mihály, az aradi Nemzeti Színház igazgatója, Csiky egykori titkárja olvasott fel derűs visszaemlékezéseket Csiky Gergely szíve címmel. Előadását apró, derűs humoru epizódokból szőtte össze, amelyekből mint színes mozaikokból alakult ki a hallgatóság előtt az elhunyt nagy drámaíró jellemképe, vonzó egyénisége, szívjósága és élénk kedélye. A publikum jól mulatott a humoros történetekben s a népszerű direktort előadása végzetével sűrű tapsokkal halmozta el. (A felolvasást egyébként mai lapunk tárcarovatában közöljük.)

Az estély utolsó pontja — last not least — *Faragó* Rezsőnek, az Aradi Közlöny munkatársának felolvasása volt. Aradról, a Csiky városáról beszélt kedves humorral és mindvégig ötletesen. Megemlékezett arról, hogy tizenhét évvel ezelőtt Aradon mozgalom indult meg Csiky szobrának felállítására s a szobor ma sem áll, mert a gyűjtés a publikum közönye folytán megkekedt. Pedig — ugymond — ha csak egy garast adna mindenki, azt Csiky művei vidámságra vagy somoruságra hangoltak, úgy már nemcsak egy szerény melliszobor, hanem mellékalakkal ellátott hatalmas monumentum hirdethet Arad valamelyik főterén Csiky emlékét. Ezzel kapcsolatban azt az eszmét is megpendítette, hogy az aradi Nemzeti Színházat „Csiky Gergely színház”-nak nevezék el.

A szellemes felolvasást nagy tetszéssel fogadták. Az est programja ezzel ki is merült s a kitünően sikerült emlékünnepe véget ért.

Megszökött városi tisztviselő.

A kártya meg a szesz áldozata.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, november 19.

Balogh Sándor csak a legutóbbi általános városi tisztújítás alkalmából választotta meg Makó város képviselőtestülete a számvetőséghez számgyakornoknak. Már a megválasztásánál sokan ellene voltak Balogh Sándor megválasztásának, mert tudták róla, hogy könnyelmű életet él. Éjjel szorgalmasan látogatja a kocsmákat, isszik és kártyázik. Kezdetben ügyes számgyakornoknak bizonyult.

Eppen ez az ügyesség okozta Balogh Sándor vesztét. Többet költött, mint azt szűkes fizetése megengedte. De az adósságáért is szorongatták mindenfelől, ezért hamis okmányok alapján Makó város árvaszéktől egy kereskedő nyugtájára 117 koronát vett fel és ezzel meglápett.

Mikor Balogh Sándor már nem tudott szenvedélyeinek kielégítésére sehol pénzt szerezni, Szalóky József kereskedő nevét ráhamisította egy 117 koronás nyugtára, melynek ellenértéke fejében *Kurusa* Margit nevű kisgyermek árva ruhásműveket vásárolt volna, mit az árvaszék fizet ki.

Mikor ezzel készen volt, készített egy árva széki kiutalványozó végzést és erre Molnár Aladár volt árvaszéki ülnöknek nevét hamisította rá. E végzést oly ügyesen készítette el, hogy a számvetőség is számfajta és ennek alapján felvette Balogh az árvaszéktől a 117 koronát.

Az összeg felvétele után Balogh azon ürügy alatt, hogy nőülni megy, nyolc nap szabadságot kért a polgármestertől. Ezt meg is kapta és elutazott. Minthogy 8 nap múlva nem tért vissza, gyanussá vált elmaradása és vizsgálni kezdték dolgait; ekkor jöttek rá bűnös üselmeire és ugyanekkor azt is megállapították, hogy a megtévedt számgyakornok eszenkivül még több bűnt is követett el. Eladta ugyanis havi fizetéséről szóló nyugtáját három embernek is és többek nevére váltót hamisított.

A polgármester, mikor rájött Balogh Sándor bűnös üselmeire, azonnal lefüggesztette állásától és minthogy a mai napig sem került elő, a rendőrkapitányi hivatal *elrendelte körözését és letartóztatását.*

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az aradvárosi Vöröskereszt egyesület tegnap délután 4 órakor választmányi ülést tartott. Jelen voltak Insitoris Kálmán elnök, Wadowsky Gusztávné elnökné, Kádas Kálmáné, Kádas Kálmán alelnökök, Bökönyi Aristid jegyző, Lócs Rezsőné, Kristyó Jánosné, Mayer Miksané, Herman Gyuláné, Wadowsky Gusztáv, Vincs Miklós, Posgay Lajos dr. választmányi tagok. Az ülést Wadowsky Gusztávné elnökné nyitotta meg, majd Insitoris elnök szép szavakkal méltatta Kádas Kálmáné alelnöknének az egyesület terjesztése érdekében kifejtett érdemeit és átnyújtotta Mária Valéria főhercegnő fővé asszony elismerő díszoklevelét. A kiutalt elnökné: Kádas Kálmáné meghatottan mondta köszönetet a legfelsőbb elismerésért és beszédét az egyesület fővédasszonyának életével végezte. Végül az elnökné tett előterjesztést a szanatóriumi alapítványra megindított perselygyűjtés eredményének megállapítására. A választmány az elnökné előterjesztéséhez mindenképpen hozzájárult.

A vingai és battonyai családirrás.

Eredménytelen nyomozás.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, november 19.

Az aradi rendőrség a battonyai kettős gyilkosság tettesének üldözése közben arra a felfedezésre jutott, hogy a csendes tanyán, a hol a rémes gonosztettet végrehajtották, nem egy, hanem három gyilkos végezte emberpusztító és vérlázító munkáját. A három haramia Battonyáról az elrablott lovakkal és kocsival Aradra jött s a ma jelentkezett tanuk vallomása szerint mind a hármat látták Gáj utcáin.

A *Neuman testvérek* szeszgyárának kocsisai ma reggel értesültek arról, hogy a rendőrség keresi azt az embert, aki gazdátlanul hagyta a battonyai rablásból származó lovakat. Rögtön jelentkeztek *Rámer* kapitánynál s elmondották, hogy ők a kocsi három egyént látták. Egyik hajította a lovakat, kettő pedig a kocsi fenekén feküdt. A kocsisról adott személyleírásuk teljesen egyezik azzal a leírással, amelyet a rendőrség az új-utcai ház lakóitól kapott s amely teljesen ráillik arra az egyénre, akinek arcképét már tegnap is felmutatták a tanuk előtt. A ma jelentkezett tanuk is ráismertek az arcképről ugyanarra az egyénre. A kocsiban fekvőkről leírást adni nem tudtak, mert azok bundával voltak betakaróztatva aludtak. A tanuk azt hitték, hogy a kórházba szállítanak be'egeket, látva az utakat kereső s lassu lépésten hajtó idegen kocsist.

A rendőrség azt hiszi, hogy a cinkostársak Gájban váltak széjjel s minthogy a zsákmányt értékesíteni nem tudták, pénzhez nem jutottak, nehéz lesz a kézrekerítésük.

Ma délután Temesvárról érkezett az egyik gyilkos elfogatását jelző hír. Telefonon azt jelentette a nagylaki csendőr őrsvezetője, *Tánczos* János őrmester, aki tegnap Temesvárra utazott, hogy portyázás közben Temesvár körül elfogott egy embert, a kire a tegnap kiadott személyleírás teljesen ráillik.

Grein főkapitány azt az utasítást adta az őrmesternek, hogy a Temesvárról induló tehervonatra szálljon fel s hozza Aradra a letartóztatottat. Estére azonban kiderült, hogy az elfogott egyén teljesen ártatlan, alibit igazolt és bebizonyította, hogy a gyilkosság idején még Battonya környékén sem járt.

A gyilkosság borzalmasága csak az orvosi vizsgálat után tisztoszik ki a maga teljességében. A rejtetes vandallizmus részletét bizonyítja az, hogy a vingai családirrás tettesei azonosok a battonyai rablógyilkosság végrehajtóival. *Grein* főkapitány feltevése szerint a gyilkosok teljesen ismerősök lehetnek Petrovics életmódjával s előre tudhatták, hogy a rémes éjszakán künn alszik a tanyáján. A gyilkosságot ugyanis reggel felé hajthatták végres az elrablott tárgyak értékesítése azért nem sikerült nekik, mert rájuk virradt, mire Aradra beértek.

A vingai bűntény ideje is a hajnali órákra eshetett, mert az ott elrablott tárgyakat ugyanezek bitangságban találta meg az újradícsendőr s valószínű, hogy az említett okból nem tudták értékesíteni a rablók. A vingai éjjeli őr vallomásából is megállapítható, hogy ott is három gonosztévő dolgozott. Este három

idegen alakot látott a főtcán a falu alsó vége felé tartani, de ügyet sem vetett rájuk s így nem volt képes azokról személyleírást adni.

A nyomozást megnehezíti az az állapot, hogy a vidékkel este hat óráig nem megszabad a telefonösszeköttetés. Így történetesen meg, hogy egyes rendőrök csak ma délután kapták meg az üldözött hararua személyleírását.

Ahogy a polgárok bőrét nyuzzák.

Az aradi végrehajtók kis kátéja. — Mit szabad lefoglalni.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 19.

A végrehajtási novella új helyzeteket teremtett s a végrehajtók részére sok bonyolult kérdést vetett fel. A törvény végrehajtását elrendelő miniszteri utasításnak megfelelően a városi adóügyi osztály végrehajtóit egy most elkészült rendelettel igazítja utba Vannay Gyula adóügyi tanácsnok. A rendelet, mely a törvényt szigorúan magyarázza, azt hangoztatja ugyan, hogy a törvény szellemében a polgárok egzisztenciájának a megóvása a főcél a végrehajtásnál, de azért legtöbb intézkedése a kincstár és városi adópénztár ridég érdekeit tartja szem előtt.

A törvény szakaszait követi sorjában s minden egyes pontnál megmondja, mi nem esik foglalás alá. A közönséget legjobban érdeklő tizedik szakaszt, mely a házi butorok mentességét mondja ki, a következőképp magyarázza meg a végrehajtóknak:

Adóbeállítás szempontjából legfontosabb szakasza a törvénynek a tizedik, mert közüdomása, hogy a kereseti adót fizetők legnagyobb részénél a kényszerbeállítás a butorok és ruhaneműek foglalásában nyilvánul.

Az ágyra járók, kocsiosok, butorosok szobák tartása, az ezekhez tartozó butorok és egyéb ingóságok mintegy azonosok az „üzleti felszerelés” fogalmával, tehát azok a felszerelések, butortárgyak, melyek a végrehajtást szenvedett lakásán kocsiosok, ágyrajárók és szoburak lakás-szükségletét elégítik ki, végrehajtás alá vehetők. A 10. szakasz rendelkezése a foglalás alól mentességet mindenkinél egyformán a szükségeshez köti. Tehát a végrehajtónak mindenkinél egyformán „az emberi szükségét” kell tekinteni, s nem szabad a bírálathoz a végrehajtást szenvedő társadalmi állására tekintettel lenni (?) Minderkinél, tekintet nélkül a társadalmi állásra, egyformán mentes az a butor és ruházat, melyre alábbiak szerint szüksége van; ebből az következik, hogy azok a tárgyak, melyek nem természeti szükségek kielégítését, hanem kényelmet, fényűzést szolgálnak, egyformán végrehajtás alá vonhatók, úgy a gazdagnál mint a szegénynél.

Ott, ahol a végrehajtónak butort, ruhát foglalnia kell, szükséges tehát első sorban meg tudni, hogy az adós háznépe hány tagból áll. Kétség esetében erről a rendőrségnél felvilágosítást szerez magának. Amidőn a végrehajtó megállapította a háznéphez tartozók számát, ehhez a számhoz mérten foglalás alól hagyja a szükséges butorokat és ruhaneműt, a többit foglalás alá veszi, a kényelmet és fényűzést szolgáló ingósággal egyetemben.

A háznép minden egyes tagjának szüksége egy ágy, egy szék, az egész háznépnek tagjai számára mérten egy nagy vagy két kisebb asztal, a háznép számára mérten egy két ajtós vagy két egy ajtós ruhszekrény, egy mosdó, egy tükör, természetesen a tükör

a legkisebb mentesítendő s az értékeesebb lefoglalható. Konyhaszék, egy asztal, szék, edényszekrény, valamint annyi tányér, kő, villa, kanál, a hány tagból a háznép áll. — mentes. A főlőleges tányér, evőeszköz, egyéb edény azonban foglalható. A háznép minden egyes tagjánál a rajta levő ruházat és fehérnemű feltétlenül mentes. Mentessülnek azonkívül még egy felső ruházatot és kétszeri váltásra szolgáló fehérneműt. Egy téli kabát és felöltő minden egyesnek mentesítendő. Minden egyes ágynak egy párnája és egy takarója a rajta levő huzattal, valamint az egyszeri váltásra szolgáló huzattal együtt mentesítendő. Ezen felül főlős ágynemű végrehajtás alá vonandó.

Ezen szakasz helyes megítélésénél igen nagy szerepet fog a végrehajtó intelligenciája játszani és nagy bírdi gyakorlatnak kell kifejteni, hogy ezen a téren egyöntetű eljárás fejlődjék ki. Mindeneketre a végrehajtó helyes érzéke kell hogy megszabja, hogy a végrehajtást szenvedettél talál butorokból mit tart szükségesnek a foglalás alól mentesíteni.

Mennyi kelemetlenséget lehetne megtakarítani a törvény liberálisabb magyarázata által!

LE A FÖLIRÁSSAL!

*

Egy épületről levakarják a föliratot. Természetesen: nem kaszárnya-fölirásról van szó. A kaszárnya-föliratok sokkal sérthetlenebbek, hogy sem azokhoz nyulni lehetne. Az a fölirat, amelyet levakarják, így díszleg egy oromzaton:

ARAD POLGÁRAI AZ ÁRVÁKNAK

A városi árvaházról leveszik a föliratot, mert az megszűnik árvaház lenni. Az építészeti bizottság elhatározta, hogy az árvaház épületét az állami felsőbb leányiskola elhelyezésére adja át s ehhez néhány telket hozzávásárolnak. A város pedig bért kap az államtól az árvaház épületéből lett leányiskoláért. Ha tehát a föliratot nem vakarnak le, legalábbis meg kellene változtatni: Arad polgárai az árváktól.

A városi árvaházat nem azért szüntetik meg, mintha nem lennének többé árvák, hanem azért, mert a város az árvákat ezután az államnyakába éozza. Az árvákat a gyermekmenhelyeken helyezik el, s ezzel a város egy nagy csomó kiadástól szabadul meg. Jogos dolog, hogy a város legalább ezt a terhet áthárítja az államnak, amely a gyermekmenhelyeket ugyanis külön kivetett adóból tartja fenn. Az is igaz, hogy az árvaház nagyon drága volt a városnak és évente ötvenezer koronával, vagy még többel fizették meg Arad polgárai azt az aranybetűs föliratot, amely a Kiss Ernő-utcai épület homlokán fénylett.

A legszomorubb tehát az a dologban, hogy a fölirat levakarásra komoly ok van és hogy a város anyagi helyzete nagyon megérett ettől a fényűző kiadástól való megszabadulásra. És mégis, ez a határozat olyan, amikor a fősvény ember örül, hogy az utcasarki koldus meghalt, s neki nem kell mindeanap két krajcárt adni. Ha most örülünk, hogy egy humánus célra nem kell ötvenezer koronát kiadni, — akkor legalább is nem kel-

lett volna annak idején ezzel a szép felirattal büszkélkedni.

Van azután a dolognak egyéb része is. Az árvaház, úgy tudjuk, nemcsak a város, mint erkölcsi testület pénzén épült. Hagyományok, adakozások és a társadalomnak más módon való hozzájárulása segítette az árvák palotáját fölépíteni. Igaz, hogy semminő hagyomány, adakozás nem kényszerítheti a várost, hogy évenként félszázezer koronát fizessen rá valamire, amire már szükség sincsen. De az is furcsa, hogy a jószívűség ezreiből és filléreiből a város — leányinternátust, felsőbb leányiskolát lásson el szállással.

Ha már az árvaházat megszünteti a város, — akkor más megoldását szerettük volna az ügynek. Az üresen maradt házba olyan intézményt, olyan alkotást kellett volna beköltöztetni, amelynek hivatása közelebb jár a humanizmushoz, mint egy felsőbb leányiskola.

A jövőben pedig a város legyen óvatosabb a frázisokkal, a melyeket a középületek homlokára ír. Sohase lehet tudni, mikor lesz a szegényházból tűzoltókaszárnya, a nyári színházból autobus-remiz és az árvaházból — felsőbb leányiskola.

IRODALOM ÉS MŰVESZET.

A színház műsora:

Péntek: Virraszt a szerelem, vigjáték. (Bemutató előadás. (B. bérlet.)

Szombat: Virraszt a szerelem, vigjáték. (B. bérlet.)

* Cifranymoruság. Csiky Gergely emlékére ma az aradi Nemzeti Színházban a Cifranymoruságot adták, mérsékelt érdeklődés mellett. Meg kell adni, hogyha már a publikum nem érdemesítette annyira Csiky emlékezetét, hogy megtöltse a színházat, hát a színészek sem nagyon ambicionáltak a sikert. Várnay mesteri dírnistáján és H. Körössy Juci M. színesjén kívül a szerepnemtudás, kedveltség jegyében folyt le az előadás. Az említettekön kívül, akiket sűrűn tapsolt a közönség, még csak Ditrő igyekezett elfogadható nyújtani. Kápolnay Juliska még a sugó után sem tudta elmondani szerepét, Csoma dírnista öt lánya pedig a két-három szavas köbeszólásokat csak hosszasan rángatásra tette meg. Mártonffy egyszerűen lehetetlen figura volt a nécsábító Tarcsaly szerepében, amit egy budapesti bankfluvál tévesztett össze. A fiatal Kertész adta Mádi Simit sok igyekezettel. A tudóság hadarását is kell sajnálni, hogy határozottan egyes játéka mellett beszédjét is élvezhessük. H. G.

* Virraszt a szerelem. Francia darab, vigjáték, szellemes, kacagtató és mégis ment minden frívólástól. Ez valami új. Nem az elcsépett helyzetkomikumok, nem a válogatott trágárságok, hanem az írónak szilporkáó ötletel és szellemességgel tették világhírűvé e darabot. Diadalmasan járta be a párisi, bécsi színpadokat és állandóan műsoron van a fővárosban is, ahol naponta zsúfolt ház tapsol a kiváló darabnak. Holnap lesz a bemutató előadása a Virraszt a szerelem-nek és valószínűleg hosszú ideig állandó műsordarabja lesz a színháznak. A főbb szerepeket Novak Irén, H. Harmath Józsa, Földmussné, Zalay Margit, Szendrey, Várnay, Leövey, Mártonfi és Ditről játssák.

* Balettkar a színházban. A Szasanana világ-hírű balettdársaság a jövő hét folyamán — szerződés céljából — több estén át vendégszerepeket fog az aradi színpadon.

* Kémek elfogatása és kivégzése. Minden a háború körül forog. Ez a kérdés izgatja a közvéleményt és ebben a háborúhíres világban minden érdekes, ami a háborúra vonatkozik. Az *Uránia* színház bemutat egy epizódot az orosz—japán háború idejéből, mikor orosz katonák foglyul ejtenek négy japán kémeket. Az eljárás statáriális. Nincs sok ceremónia, az elfogott kémeket megmotoszák és egy perc múlva eldördülnek a fegyverek, a szerencsétlenek, akik lelkesedésből, vagy parancsra kémkedtek az ellenség körül, holtan buknak a földre. *Tizenkét* rendkívül érdekes kép szerepel az *Uránia* műsorán. A közönség tájékoztatására közöljük, hogy az *Uránia* színház előadásai pontosan öt, hét és fél kilenc órákor kezdődnek.

* A Bihar-tárlat. Bihar Sándornak hagyatékából rendezett kollektív tárlaton kiállított képek bármely elfogadható áron eladók. A kiállítás, mely már csak rövid ideig tart, egész napon át nyitva van. Díjtalanul megtekinthető Weiss Leó könyv- és senemű-kereskedő cég tárlati helyiségében.

Amerikában letartóztatott magyar költő.

Rudnyánszky Gyulát hazahozzák?

— Az *Aradi Közlöny* távirati értesítése. —

Arad, november 19.

Rudnyánszky Gyula, az ismert író és jeles tehetségű költő ma ismét hallat magáról. Azóta, hogy nálunk leleplezték üzemelt, Amerikát boldogította. Hol lapot, hol magyar otthont alapított, hol pedig egyéb kétes intézményekkel boldogította az új hont. Karriert azonban ott is csinált, bár semmi esetre sem olyant, amely után szobrot szoktak emelni. Mint egyik fővárosi estilap mai száma közli: Rudnyánszky Gyulát ma letartóztatták.

A tudósítás szerint néhány nappal ezelőtt a newyorki bevándorlási hatóság nevében két detektív letartóztatta Rudnyánszky Gyulát és Ellys Islandra, egy Newyork mellett levő kis szigetre szállította, ahová mindazokat szállítják, akiknek letelepedése ellen a bevándorlási hatóságnak kifogása van. A hányatott életű ember ellen a hatóság azért emelt panaszt, mert büntetett előéletű és mint ilyenek, nincs joga az Egyesült-Államokban megtelepedni.

Rudnyánszky most vizsgálati fogságban ül Ellys-Islandon és mihelyt Washingtonból a kiutasító határozat megjön, egy Fiuméba induló hajón Magyarországra szállítják. Felesége, *Réthy* Laura, az Aradon is jól ismert színésznő annak idején férje után kiment Amerikába, ahonnan azonban — ugyancsak az estilap jelentése szerint — már néhány nappal ezelőtt Budapestre érkezett. Férje letartóztatásáról még mit se tud és, mint ismerőseinek panaszkodott, azért jött haza, mert Amerikában nem volt mit enniük.

Kissé hihetetlennek találjuk Rudnyánszky letartóztatásának híreit. Amerikában azon a címen, hogy valaki büntetett előéletű, nem szoktak senkit letartóztatni, mert különben a magyarországi szökevények felét fogságba kellene vetni.

Kállay Jolán a távozásáról.

Beszélgetés a primadonnával.

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, november 19

A színésznőkről sokszorosan áll az a Wilde mondás: „Ha valakiről egyáltalán nem beszélnek, az épen olyan rossz, mintha tulsokat beszélnek róla”. *Kállay* Jolánról, Arad primadonnájáról nemrégén még sokat beszélt a fáma, egy-két hónap óta pedig feltűnően hallgat. A közönség már-már valami rosszra vagy valami nagyon jóra gondolt, érthető hát, hogy az egyensúly helyreállítása kedvéért most megint szárnyára kapta a fáma *Kállay* nevét. Beszélnek róla, sőt a távozásáról is; azt mondják, *Kállay* elmegy az aradi színházról, ahol pedig két esztendő óta talán most aratja legnagyobb és legszebb sikereit. Egymásután viszi diadalra az új és a felújított operetteket, nagy tehát a esodálkozás, hogy éppen most készül eltávozni az aradi színházról.

Pedig igazán távozni készül: ezt ő maga mondotta. Mert felkerestük őt, hogy személyesen, fül-és szemtanuképen győződjünk meg a primadonnaválság tényéről. A tényváslatot — ahogy a szép *Jolán* mondotta — ime itt adjuk:

— A híreknek igazuk van: *legkésőbb virágvasárnap eltávozom az aradi Nemzeti Színházról*. Hogy miért legkésőbb ekkor, azt is elmondom. Szerződésem *Szendrey* igazgatóval virágvasárnap jár le. Ez azt, amint szokás, jóelőre még Hódmezővásárhelyen kijelentettem neki és kértem értesítését mihez tartás végett. Ő formális választ mindezekig nem adott, szerződés megújításáról egyáltalában nem szólt, sőt magánbeszélgetésekben mások előtt és előttem is kijelentette, hogy ugy a közönségnek, mint a színházi bizottságnak kifogással vannak ellenem és nem kívánják további Aradon maradásomat. Ebből nekem értenem kellett; nem is kértem egy szóval sem szerződésünk meghosszabbítását, hanem legkésőbb virágvasárnap elhagyom Aradot. Lehet azonban, hogy már előbb is elmegyek. A mostani új színházi rend szerint ugyanis a szerződéseket országgyűlési szepemberben kötik. Ez tehát ha előbb kapok szerződést valahol, elfogadom azt, nehogy virágvasárnaptól szepemberig szerződés nélkül maradjak. Több vidéki színházgatóval már levelezésben is vagyok, de ha virágvasárnapig nem is kapnék megfelelő ajánlatot, *innen mégis elmegyek*. Inkább állás nélkül maradok . . . Ha a közönségnek nem tetszem . . .

Itt félbeszakítottuk a művésznő szavait. Hivatkoztunk utóbbi sikereire és megkérdeztük, mi lehet az oka mégis annak, hogy szerződése megújítatlan maradt.

— Emlékezzék kérem a Komlós ügyre — szólt *Kállay*. Mióta Komlós Emmát tavasszal szerződés céljából Aradon több napig vendégszerepeltették, azóta az én helyzetem szinte tarthatatlanná lett. Elestem az eddig nekem járt tul-fel lépésektől és egyéb anyagi kedvezményektől, már pedig a primadonna élet drága és bármennyire imádom a művészetemet, elsősorban élni akarok. A színháznál senkisé is lépett közbe, amikor a fizetésem nagyrészt lefoglalták; egyáltalában észre kellett vennem, hogy nem nagyon reflektálnak a játékomra. Mindenkinék fájhat ez, sokszorosan nekem, aki minden kedvemet, minden képességemet és időmet a színpadnak akarom szentelni.

— Mik a tervei a jövőre nézve? — kérdeztük a művésznőt. És mit gondol, ki lép a helyébe Aradon?

— Azt hiszem, fogok megfelelő szerződést kapni legkésőbb a jövő év szepemberében. Hogy pedig ki kerül helyemre, azt nem tudom. Beszélnek *Fóti* Fridáról, a temesvári színésznőről, sőt hallottam említeni *Komlós* nevét is, bár őt szerződése Kassára köti. Valószínűnek tartom, hogy szep-

temberig nem töltik be a helyemet. Hogy aztán mi történik, majd megvállik . . . En szerettem az aradi közönséget s ha most el kell monnom, igazán nem tehetek róla . . .

Ezeket mondta *Kállay* Jolán az *Aradi Közlöny* munkatársának. Primadonnáválság tehát tényleg van, de hogy talán mégsem olyan veszedelmes, mint ahogy azt a művésznő látja, mutatja *Szendrey* Mihály igazgató nyilatkozata. *Szendrey* ezt mondta nekünk:

— Semmit sem tudok *Kállay* Jolán távozásáról. Színházam nagyon értékes tagjának tartom és nem szeretném, ha társulatomból hiányoznék.

Igy nyilatkozott *Szendrey*. A közönség ugyan'gy gondolkozik és talán nemsokára a primadonnának sem lesz oka olyan sötétem látni a helyzetet, mint most. Aminthogy egy primadonnához illik is, hogy mindig rózsaszínből lássa ezt a cudar világot . . .

HIREK.

Pánik a tőzsdén.

— A háborús hírek hatása. —

— Az *Aradi Közlöny* távirati értesítése. —

Arad, november 19

Ha tegnap még sikerült is utját állani annak, hogy a balkáni háborús hírek a magyar tőzsdék nyugalmát is fel ne zavarják, ma már nem lehetett a fenyegető gazdasági válság első jeleit elfojtani. A budapesti értéktőzsdén ma történtek alighanem a gazdasági válság első szomorú eseményei, amelyek — ha csak valami erőlyes intézkedés háború nélkül rendet nem tud teremteni a Balkánon — a legközelebbi jövőben folytatódni fognak.

A budapesti értéktőzsdén — mint fővárosi tudósítónk táviratozza — már a megnyitáskor valóságos pánik tört ki. Ijesztő hírek érkeztek arról, hogy a montenegróiak már betörték a határon és Kattaró vidékéről már ágyukat visznek észak felé. Mindenki biztosra vette a háborút és teljesen lanyha üzletmenet mellett igyekeztek tuladni az értékeken.

Később, mikor e hírek tulzottaknak bizonyultak, a helyzet valamivel javult. A helyzetet azonban pénzügyi körökben most is sötétem itelik meg és súlyos eseményektől tartanak.

Itt emlíjtük meg, hogy a magyar posta igazgatósága rendeletet adott ki, hogy Zimony, Ujvidék és Szabadka felé pénsküldeményt csak a nappal közlekedő vonatokkal szállíthatnak.

— Időjárás. A meteorológiai intézet jelentése szerint e hó 20 án az időjárás: enyhe, délen sok helyütt csapadék.

— Erzsébet-ünnepély. Az aradi állami felsőbb leányiskola tantszűlete november 19 én megboldogult Erzsébet királyné emlékeztére gyászünnepet rendezett. Az ünnepség az intézet nagytermében folyt le. A növendékek délelőtt 8 órákor résztvettek a minoriták templomában tartott istentiszteleten. Utána az intézetben kezdetét vette az ünnepély. A növendékek kara nagy precizitással előadta a „Gyászünnepen” című műdalt, mely után *Medveczky* Lili III o. t. nagy érzéssel szavalta el *Farkas* Imre „Erzsébet” című költeményét. A növendékek ének-kara „Erzsébet királyné emlékeztére” című gyászéneket adta elő finom művészi erővel. Ezt követte *Ballenegger* Henrik tanár magas szárnyalású és emelkedett hangja, gyönyörűen elmondott ünnepi beszéde, melyben a magbol-

dogult királyné erényeit állította a növendékek elé követendő példaként. A növendékek a királyné kedvenc dalát; „Lahullott a reszű nyárfa...”, érzéssel és nagy hatással adták elő. Urbányi Ilonka V. o. t. Sebestyén Károly „Nagy szóra” című költeményét szavalta el nagy vervevel. Nemzői Imánknak, a Hímnusznak főszékes hangját zárták be a jól sikerült ünnepeket.

— Az új állomásparancsnok látogatásai. Bélafalvi Fekete Miklós tábornok ma délelőtt látogatást tett a városházán. Hivatalaiban kereste fel Kádas Kálmán főjegyzőt, Lócs Rezső és Vannay Gyula tanácsnokokat, Reichert Károly főügyészt, Posgay Lajos főorvost, Green Nándor tb. főkapitányt. Varjassy Lajos polgármestert s Virágh Lajos főmérnököt nem találta hivatalaiban, s itt leadta névjegyjét.

— Gyűjtés a minorita templomban. A pápa ötvenéves papi jubiluma alkalmából, mint értesülünk, vasárnap délelőtt 7 órától déli fél 1 óráig a minorita templomban Péter fillér gyűjtés lesz.

— A szerb löpor-panama. Belgrádból jelent egy távirat: A szerb közvéleményt igen erősen foglalkoztatják még mindig a hadseregszállításoknál kiderült visszaélések. Azt beszélik, hogy a hadügyminiszter felajánlotta a királynak lemondását. Felütést kelt Sztojancovich főhadnagyok és Vlasic ezredesnek, a botrány főszereplőinek magaviselete. Ezek ma meg akarták támadni a Grand Hotelben a „Stampa” szerkesztőjét, Gyapsics Szvetát, aki a panamát leleplezte. Gyapsicsot figyelmeztették a készülő támadásra, mire ő a prefekturától rendőrséget kért és így meggátolta az összezsúplást. Gyapsics ma a hadügyminiszterhez nyílt levelet intézett, melyben kijelenti, hogy ha a hadügyminiszter nem gondoskodik arról, hogy a család részéről támadás ne érje, azonnal lelövi, aki hozzá ér.

— Az igazságügyi tisztviselői országos egyesületének 100 tagu küldöttsége, mint fővárosi tudósítónk táviratossza, ma tiszteleggett Justh Gyula képviselőházi elnöknel. Memorandumot nyújtották át, melyben az igazságügyi tisztviselői státuszának méltányos rendezését kérik. Justh Gyula biztató szavai után Wekerle Sándor miniszterelnöknel tisztelegtek. Wekerle így válaszolt:

— Legyenek meggyőződve teljes jóakarunkról. Az elv már ki van mondva, hogy az a séma, amely a pénzügyi tisztviselőknél felállított, a többiekre is fel fog állítani. Erre névbe tett ígéretünket, mihielyt a viszonyok megengedik, igyekezni fogjuk végrehajtani.

— Solymossy báró birtokvásárlása. Még vasárnapi számunkban megírtuk, hogy Solymossy Lajos báró, az ismert aradmegyei földbirtokos több millió korona értékű, óriási kiterjedésű birtokot vett meg. Erről a nagyszabású birtokvásárlásról ma kaptuk a következő részleteket: Solymossy báró a birtokot Dreher Antal és Tivadar-tól vette meg 3,500.000 koronáért. A birtok, amely két vármegyére, Abaujtona és Borsod vármegyékre terjed ki, 11700 hold,

600 parcellával. Hét falu fekszik a birtok területén és pedig Torna, T.-Szt.-Jakab, T.-Ujfalva, T.-Horváti, Viszló, Aj és Száduvornok. A birtok valaha egy konzorciumé volt. Solymossy báró átvette a fundus instruktust; megtartotta a teljes tisztikart és a vadászati jogot. A szerződést, amelyet Solymossy báró megbízásából Czédly Károly dr. aradi ügyvéd szerkesztett, november 14-én Budapesten írtak alá a felek, az új tulajdonos azonban már november 1-én birtokba lépett.

— Téli idő Budapesten. Fővárosi tudósítónk jelenti: Budapesten ma reggel jég esett, délután pedig eső, amely rögtön megfagyott és szinte lehetetlenné tette az utcán való járást. A villanyosok és a kocskák alig bírtak közlekedni. A gyalogjárókkal számos baleset történt elcsuszás következtében. A meutöket több mint százszor vették igénybe, de súlyosabb sérülés szerencsére nem történt.

— Riadalom egy aradi ékszerüzletben. Igaz Sándor Szabadság téri ékszerüzletében ma délután egy bécsi ékszergyáros képviselője jelent meg és az asztalra helyezett bőröndjéből mintadarabokat szedett elő, amelyeket bemutatott és eladásra kínált. Igaz, válogatott és rendelést adott fel az utazónak. Ez beírta a rendelést jegyzőkönyvébe s mikor visszalépett mintagyűjteményéhez, riadtan vette észre, hogy egy tizezer korona értékű, gyémánköves nyakék eltűnt kollekciójából. Az utazó lármát csapott s az üzletben lévőket vonta felelősségre. Igaz kétségbeesetten védekezett a lopás vádjára ellen és felhatalmazta az idegent az üzlet átkutatására. Azonnal hozzá is láttak a kutatáshoz s az egyik órásságéd néhány perc múlva egyik ékszerállványban meg is találta a drága ékszert. Az utazó a rendőrségre ment s feljelentette Igaz alkalmazottjait, akik jelen voltak az ékszerek bemutatásánál s a főnök körül álltak, mikor az a mintadarabok közt válogatott. A rendőrség azonnal megindította a nyomozást, amelynek érdekében azonban több hiteles adatot nem mondott el a fura ékszerlopásról a lapok tudósítóinak.

— Ügyilkes ügyvéd. Fővárosi tudósítónk táviratossza: Fábrián Rezső dr. fővárosi ügyvéd ma délután tükör-utcai lakásán szájába lőtt és nyomban meghalt. Fábrián dr. nemrég abba hagyta praxiszát, mert irodája rosszul ment és az Atlantika tengerhajózási társaságnak volt a hivatalnok. A végzetes tette rossz anyagi viszonyai, főképen azonban betegségére vitte.

— Ítélet a dánesi rablógyilkosok fölött. Három napi tárgyalás után ma délelőtt 12 órakor hirdette ki a Kuria döntését a bejelentett százharminchárom semmisségi panasz felett. A Kuria az összes semmisségi panaszokat elutasította és így a gyilkosok ítélete jogerőssé lett.

— Gyilkosság Aradmegyében. A borossebesi járásban levő Almás községben tegnap este gyilkosság történt. Dalka Mihály 26 éves almási legény tegnap este egy korcsmában mulatott három pajtásával. Mulatozás közben a legények összeszólköztek Dalkával és bossut forraltak ellene. Egyik közeli utcában megles-ték, mikor haza akart menni a korcsmából és lesúrták. A tetteseket még tegnap éjjel letartóztatta az almási csendőrség.

— Elmebajos a hamisváltó gyáros? Budapestről írják: Jenny József, aki a váltóhamisítás terén eddig a legnagyobb rekordot érte el, most a budapesti ügyésség fogházában van. Ügyvédje, Török Sándor dr., új fordulatot akar adni az ügynek, amennyiben azt mondja, hogy Jenny nem épelméjű.

— Hogy lehet annak józan esze, aki kétezer darab váltót hamisított?

Szavak vizsgálóbíróhoz már be is nyújtotta azt a kérvényt, melyben Jenny elmebeli állapotának megvizsgálását kéri. „Erős a meggyőződésem, — mondja kérvényében az ügyvéd — hogy Jenny nem épelméjű. Volt egy öcsém, aki agylágyulásban halt meg. Éppen ezért kérem megvizsgálását.” A vizsgálóbíró minden valószínűség szerint el is fogja rendelni Jenny elméjének megvizsgálását.

— Takarékoskodni és gyorsan tőkét gyűjteni csak úgy lehet, ha nélkülözhetetlen filléreinket egy olyan pénzügyintézetnél helyezzük el, ahol a postatakarékpénztári kamatnál jóval magasabb betétkamatot kapunk; ezen célra ajánljuk az Aradi Hitelbank- és Takarékpénztár Részvénytársaságot (Salacz-utca 6. szám.) Ezen intézetnél takarékbetéteket a legkisebb összegektől kezdve a legmagasabb összegig fogadnak hat százalékos betétkamat ellenében. A betéteket bármikor felmondás nélkül fizetik vissza. Minden betevő egy-egy „Selimen”-féle takarékpérselyt kap ingyen. 2711.

— Likőr aromák kitűnő likőrök előállítására; — násillag — Vojtek és Weisznál. 191

TARKASÁGOK.

(Vidéki „szinművészet.”) A Kölcsey Egyesület mai ünnepén mesélte Szendrey egy társaságban: Amikor a „Szerencse fia” miatt nemrég Budapesten jártam egy színházi ügynökség irodájában, akkor felvetődött oda egy egészen apró, amolyan vándor színtársulat igazgatója. A darab iránt érdeklődött és hossza alkudozás után meg is vette. Mikor aláírta a szerződést, én megkérdeztem az igazgatótól:

— Hány tagja van a direktor ur társulatának?

— Tizenkettő, — volt a stereotip válasz.

Megütközve kérdeztem:

— Hiszen kérem a darabban husznál is több szereplő van. Hogyan fogja hát azzal a tizenkét emberrel előadni?

— Ugyan, ugyan — legyintett egyet a jó vidéki direktor — az a legkisebb baj. Fő, hogy a darab jó legyen. Vannak a mi községünkben nagyon intelligens kereskedősegedek is...

(A papa verso.) Ezt az apróságot is ma mesélte Szöllösy István a városházán tartott ünnepséget megelőző eszeveszés közben:

— Egy jó barátomnak, feleséges, családos ember, az a gyöngéje, hogy szenvedélyes versíró. A

Alkalmas Karácsonyi és Ujévi Ajándék!

Helybeli telefon — 636. sz. — **WEISZ és BENJAMIN** Vidéki telefon — 636. sz. —

Arad, Andrassy-tér 22. Hajós gyógytár mellett.

Ajáljuk dusan felszerelt nagyon szép kezdett és kész kézimunka raktárunkat és mindenféle rövidárut.

Nagy választék gyermek ruhákban, harsnya, keztyű, szallag, csipke és mindenféle trickó alsó ruhákban.

Olcsó árak!

Pontos kiszolgálás!

költeményei sehase látnak nyomdrafestéket, mert átkozottul rosszak, ám azért ő mégis szakadatlan ambícióval gyártja a verseket. A felesége, ez az áldott lelkű, türelmes teremtés sokat szenvedett miatta, mert a „költő“ neki olvassa föl poémait. A napokban az én barátom a dolgozó szobájában hagyta vagy tíz darab legfrissebb keletű versének kéziratát. A kis fia, a három esztendő pajos flekó beszaladt a szobába és játék közben össze vissza szakgatta a verseket. Amikor az anyja a szobába ment, ijedten konstata, hogy a gyerek megsemmisítette a versek kéziratát. Ijedtében így kiáltott föl:

— Jesszusom, széttépte, pedig ez a gyerek nem is tud olvasni.

TORVÉNYKEZÉS.

§ Elítélt szociálisták. A pozsonyi esküdt-szék több hónappal ezelőtt ítélkezett *Weltner* Jakab és *Schwara* Gábor szociálista hírlapírók és agitátorok és *Tizza* István gróf porében. Az esküdtbírótság *Tizza* megrágalmazása miatt *Weltner* 3, *Schwara* 2 havi fogságra ítélte. A Kuria ma a *Weltner* vonatkozó ítéletét jóváhagyta, *Schwara* büntetését pedig 3 havi fogságra emelte.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Adám Eva. Köszönjük a küldeményeket. Valamennyi sorra kerül. A feminista lap érdekében küldött közleményre annyit jegyzünk meg, hogy már régebben ígéretet tettünk másnak a legközelebb annak a tárcáját közölnünk, amely szintén a „Női Élet“-ről szól. Irjon minél gyakrabban.

Amatőröknek. Felkérjük mindazon amatőr fényképezőket, akiknek valamely aktuális eseményről sikerült felvételeik vannak, megveskedjenek azokat szerkesztőségünkbe beküldeni, az Aradi Közlöny képe nagy naptárban való reprodukálás céljából.

Összes vidéki levelezőinknek. Sziveskedjenek a községükben található mindennemű állami hivatalok hivatalnokainak névsorát lehetőleg rögtönösen valónk közölni. A tanítók és lelkészek nevét, a postakezeli nevét, az iparvállalatok és tulajdonosok felsorolását szintén sürgősen kérjük.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDES.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, november 19.

Amerika $\frac{1}{2}$ -el olcsóbb. Szilárd, 8 ezer mm. 5 fillérrrel magasabb.

As árak 50 kilonként számítva:

	Déli zárlat	2 órai zárlat
Buza áprilisra . . .	12.90—12.91	12.89—12.90
Tengeri májusra . . .	7.57—7.58	7.57—7.58
Rozs áprilisra . . .	10.90—10.91	10.88—10.89
Zab áprilisra . . .	8.65—8.66	8.66—8.67
Buza 1909. októberre	11.06—11.07	11.03—11.04

Zárul 5 órakor:

Osztrák hitelrészvény	627.50
Magyar hitelrészvény	731.50
Közuti vasút részvény	570.50

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— November 19. —

Magyar elsőrendű: Oreg nehés páronként 400 kilogramm feletti súlyban — fillérig; közép páronként 300—400 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; fiatal nehés páronként 320 kilogramm feletti súlyban 114—116 fillérig; fiatal közép páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban 116—117 fillérig; könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő súlyban 117—118 fillérig. Szerbiai: Nehés páronként 360 kilogramm feletti súlyban — fillérig; közép páronként 240—360 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig. Sertéselészám: November hó 18. napján volt készlet 26,884 darab, november 17. napján főtájtató 85 darab, november 17. napján elszállított 477 darab, november 18. napjára maradt készletben 26,443 darab. A hízott sertés üzet irányzata: változatlan.

IDEGENEK ARADON.

— November 19. —

Fehér Kereszt szálloda. Kalmár Miksa dr. ügyvéd Budapest. — Grim Izidor kereskedő Budapest. — Wesdeszky Vilmos utazó Budapest. — Róth Jenő utazó Budapest. — Groszmann Lipót utazó Budapest. — Michter János könyvelő Budapest. — Pepper Nándor utazó Szeged. — Glázi Miklós káplán Győrök. — Klein Lajos felügyelő Hatvan. — Schwarcz Vilmos utazó Budapest. — Abeles Adolf utazó Budapest. — Adler Jakab kereskedő Nagyvárad. — Révay Ferenc tisztviselő Gyula. — Balu D. utazó Budapest. — Vágó Leo utazó Budapest. — Fischel Pál utazó Budapest. — Pollák Sándor utazó Budapest. — Klemberger D. utazó Bécs. — Stern Hugó utazó Bécs. — Molnár László utazó Budapest.

Központi szálloda. Reich Géza utazó Budapest. — Kransz Ferenc utazó Budapest. — Vessely Dezsó utazó Budapest. — Vadas Lajos mérnök Fiume. — Rubin Miklós utazó Budapest. — Grünberg Lajos utazó Bécs. — Stern Béla kereskedő Nagyvárad. — Baruch Jenő kereskedő Gyulafehérvár. — Schönfeld Lajos utazó Nagyvárad. — Hethy Ferenc számvevő Miskolc. — Váradi Lajos utazó Budapest. — Engelmann Aron utazó Budapest. — Steinmann Pülöp kereskedő Budapest. — Vajda Jenő gazdálkodó Békéscsaba. — Nettl Arthur könyvelő Lemberg. — Benesch Simon utazó Bécs. — Simanovszky József utazó Budapest. — Berthold Aladár utazó Prosnitz. Löwy Rudolf utazó Bécs. — Stern Endre kefégyáros Nagyvárad. — Gargya Béla gyógyszerész Battonya. — Petrovits Emil plébános Nagyszentmiklós.

Vass szálloda. Mayer József utazó Budapest. — Kamtan Salamon utazó M. Sziget. — Kanitz Antal utazó Budapest. — Basch András utazó Budapest. — Rosenbaum Samu utazó Békéscsaba. — Mezey Lőrinc tisztviselő Dévaványa.

Pannonia szálloda. Noé Lipót utazó Bécs. — Stern Lajosné kereskedő neje (Kanizza). — Friedmann Dezsó kereskedő Ungvár. — Weisz Mór utazó Pankota. — B. Szabó József színész Szabadka. — Markovits Ignác utazó Budapest. — Leidescker Károly jegyző Kardfalva. — Klein Simon kereskedő Pityvaros. — Lebovits Dávid hivatalnok Temesvár. — Meisl János hadnagy Temeskubin. — Ross Györgyné tanítóné Oravica. — Atnagia Sándor lelkész Vrány. — Grecu Miron lelkész Berzova. — Mosászky Béla felügyelő Budapest. — Gál József utazó Budapest.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Péntek, 1908. évi november hó 20-án:

B) bérlet.

B) bérlet.

Itt először:

Virraszt a szerelem.

Vigjáték 4 felvonásban. Irták: Fiers és Caillavet. Fordította: Adorján Andor.

S Z E M É L Y E K:

De Juvigny	Follinuszné.	Vernet Adolf	Szendrey M.
Jacqueline	H. Harmath J.	Merlin abbé	Várnay Jenő.
Carteret	Ditrói Mór.	Juvigny	Mártony R.
Lucienne	Novák Irén.	Rose	Benkóné.
Bernier Sophie	Zalay Margit.	St. Hermine	Lászy Etel.

Készlete este 7 óra felé elker.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

A kékszakállu herceg.

Műsor 1908. november hó 20-án pénteken:

1. A gonosz anyós. Bohózat. — 2. A kis madártolvajok. Életkép. — 3. Betörők munkában. Kacagató. — 4. A Rajah kincseszekrénye. Mese. — 5. Tolvaj az éléskamrában. Bohózat. — 6. A dollárkirály. Látványosság. — 7. A falusi boszorkány. Dráma. — 8. Uszó ház. Kacagató. — 9. Úgyes varázsló. Látványosság. — 10. Képek elfogatása és kivégzése. Szenzáció. — 11. Hogyan alusznak Párisban? Komikus. — 12. A kékszakállu herceg. Mese.

Előadások: Este 6 órától 11 óráig.

Minden előadás alatt katonaszene játszik. — **Cukrászd.**

Az előadásokra bármikor be lehet menni.

Hétfőn, november 23-án először:

Az aradi gyásznapok.

Egy felvonásban. 50 színesen vetített képpel.

— Összeállította: Horovitz Gusztáv.

Helyárak: I. hely 1 korona, II. hely 80 fillér, III. hely 60 fillér, IV. hely 40 fillér és V. hely 20 fillér

NYILTER.*

A fütési idény alkal-
mából ajánlunk:

**Porosz Salon Kőszet,
Porosz Dió Pirszenet,
Porosz Légszesz Kokszt,
Zsilvölgyi Salon Kőszet.
Vasaláshoz darabos Bükkfaszenet**

Ugy faszén, mint összes Kőszén és Kokszt fajok Boros Béni-tér 2. sz. szenttelepünkön rostálva, kő és pormentesen kezeltetnek. — Szállítványainkat pontosan mérve, plombázott zsákokban teljesítjük és csakis elősmert legjobb elsőrendű minőséget szállítunk. Házhoz szállítást saját kocsijainkkal eszközöljük. 3581

Szives megkereséseket Telefon sz. 139. vagy Andrassy-ter 14. sz. üzletünkben kérünk.

Uj! Tűzgyújtás papír és lágyfa nélkül „Lapidim“ tűzalágygyújtóval, 2 nagyságban, 1 csomag 10 drb. 20 és 30 fill. **Uj!**

Kneffel Károly és fia

vas- és szén-nagykereskedése

Arad, Andrassy-tér 14. szám.

Mindeddig felülmulhatatlan!

A Maager W.-féle
valódi tisztított

Csukamájolaj

Csak akkor valódi, ha a háromszögű üveg a csatolt szalaggal (sárga papíron vörös fekete nyomással van ellátva).

(hatóságilag védett kiadásban.)

sárga üvegenként 2 kor.
fehér 3 kor.

Maager Vilmostól
Bécs. 3276

1869. óta Ausztriába és Magyarországra általánosan bevezetve.

Tanárok és orvosok előszeretettel rendelik.

Kapható a legtöbb gyógyszerárban és drogueriában

Főlerakat és szétküldés Ausztria-Magyarország részére:

W. MAAGER, WIEN,
III/3., Heumarkt 3.

Utánzások törvényileg üldözöttek.

Használt

ó l o m

megvételre kerestetik

Valódi orosz, Caravan és chinai

TEÁK

eredeti csomagokban és kimérve

Valódi Jamaikai

RUMOK

ismert saját töltésű üvegeinkben

Legelőnyösebben ösmert bevásárlási hely:

VOJTEK ÉS WEISZ

drogueria és parfumeria nagykereskedése

ARADON.

Fa és faszén eladás!

Nagyvárad-ut 3. szám alatt

(Hidvéghy Pál kocsijáros-téle házban)

mai napon megnyitottam a saját termésemű **apritott, felvágott,**

mindennemű

faeladásom.

Tisztelettel kérem a tisztelt vevő közönség becses pártfogását

Novák Péter

földbirtokos.

DEPILLOR

HAJVESZTŐ.

E csodahatású szerrel minden oly helyről, a hol a hajnövekedés alkalmatlan, mint arc, nyak, kezek, azt egy pár perc alatt minden fájdalom nélkül eltávolítja. Ara utasítással 1 korona.

Tyúkszemétől

mindenki megszabadul

a Hajós-féle ANAGALLIN használata által. Nem piszkít, nem ragadós, kezelése igen egyszerű.

Ara utasítással 70 fillér.

Ovakodjunk az utánzatoktól. Csak olyan készítményt tessék elfogadni, ahol „Anagallin” szó látható.

Poloskák

kiirtására legjobb szer a

Phenolsav.

Még a petéket is kiirtja, a butorokat nem támadja meg.

Ara egy üvegnek 70 fillér.

Ideális, legjobb, legtartósabb amerikai

Gummi-óvszer

NEVER.

6 darab egy eredeti fémdobozban 2 korona.

A fenti szerek kaphatók az egyedüli készítőnél:

Hajós Árpád

gyógyszertárban 241

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

491—1908. gsz.

Versenyárgyalási hirdetmény.

Arad sz. kir. város törvényhatósági bizottsága 31194—695—1908. sz. határozatával az Aradon, a Maros folyón átvezető fajármos hid javítását 85768 korona összeg erejéig engedélyezte.

A fentemlített munka kivételének biztosítása céljából 1908. évi december hó 8. napjának d. e. 10 óráját zárt ajánlati versenyárgyalás határidejéül kitűzzük.

A versenyezni óhajtókat felhívjuk, hogy a fentebbi munka végrehajtásának elvállalására vonatkozó, az általános feltételekben előírt 5% bánatpénz letételét igazoló, Arad sz. kir. városi pénztári nyugtával ellátott zárt, szabályszerűen kiállított ajánlataikat a kitűzött nap d. e. 10 óráig Arad sz. kir. város gazdasági székéhez nyújtsák be. Az elkészített ajánlatokat nem vesszük figyelembe.

A munka a szerződés megkötése után azonnal átadatik és a munka átadásának az erről felvett jkvben kitüntetett napjától számított 5 hó alatt befejezendő.

A szóban forgó munkára vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek az Aradvárosi mérnöki hivatalnál a hivatalos órák alatt megtekinthető. Vállalkozók tartoznak ajánlatukhoz mellékelni részletes ajánlati költségvetésükbe az általuk kívánt egységárakat és az azoknak megfelelő költségösszegeket számokkal az ajánlati költségvetés végösszegét pedig úgy számokkal, mint betűvel világosan kiírni. Az építéshez csupán hazai építési anyagok és hazai munkaerők alkalmazhatók.

Az ajánlattevők tartoznak ajánlataikban részletesen kijelenteni, hogy a szükséges anyagokat honnan fogják beszerezni és hogy a munkálatoknál hazai szakerőket és munkásokat fognak alkalmazni és végre, hogy a nm. m. kir. kereskedelemügyi miniszterium által kiadott „Közszállítási szabályrendelet” rendelkezéseinek magukat mindenben alávetik.

A versenyárgyaláson ajánlattevők, vagy igazolt képviselői jelenhetnek.

A város tanácsa fentartja magának azon jogot, hogy a beérkezett ajánlatok közül az ajánlott árakra való tekintet nélkül szabadon választhasson.

Az ajánlatok szabályszerűen kiállított és pecséttel lezárt, sértetlen borítékban helyezendők el, közvetlenül vagy posta útján a városi gazdasági széknél (városház, 104. sz. szoba) nyújtandók be.

Ajánlattevők ajánlataikra mindaddig kötelezettségben maradnak, míg a városi tanács azok el, vagy el nem fogadása iránt nem határoz.

A versenyzőknek, kik Arad sz. kir. város részére munkálatokat még nem tesztettek: vállalati képességüket és megbízhatóságukat azon kereskedelmi és iparkamara bizonylatával tartoznak igazolni, hova székhelyük szerint tartoznak.

Arad, 1908. évi november hó 16.

A gazdasági szék.

APRO HIRDETÉSEK.

AKINEK

ismeretség híján

hasastársa,
nyelőre,
Élővezetőre,
könyvelőre,
segédre,
lapánra,
gazdatisztára,
kulcsárra,
csellósra,
kertészre.

kulcsárra,
gazdasszonyra
szakácsnőre,
szobaleányra,
házi- vagy,
frodasszolgára,
pénzbeszedőre,
házmesterre,
stb.-re
van szüksége.

AKI

bérbesadni kíván

virágokot,
kassát,
vadászterü-
letet,

kocsit,
lovat,
halászatot,
telket,

AKI

szőlőt szőlőre

szőlőt,
szőlőszőlőt,
bort,
gyümölcsöt,
szőlőt,

üzletet,
műhelyt,
lakást stb.;
vagy

AKI

szőlőszőlőt vétel vagy bérbérvétel mel-
lől járódi keresi;

AKI

szőlőszőlőt vétel vagy bérbérvétel mel-
lől járódi keresi;

„ARADI KÖZLÖNY“

kis hirdetési

rovattal használja.

Legjobb francia divallap

a „La Toilette Moderne“, Ára szá-
monként 1 kor. 20 fill. Kapható
Inguez I. és Fia könyvkereskedésé-
ben Arad, Weitzer János-u. 201

Ajánlok

rapi áron szalonnát, zsírt, füstölt
húseket és kolbászokat. Árjegy-
zékkel szolgálok. Garai Károly,
Arad. 2448

Szelid őzpar

bak és suta, 1¹/₂ évesek, eladó.
Megkereséseket „Vadaskert“ alatt
a kiadóhivatal továbbítja. 2428

Veszek könyvtárakat,

egyes könyveket és hangjegyeket
legmagasabb áron. 80,000 köte-
tes kölcsönkönyvtár és zenemű-
kölcsonzó intézet. Telefon 885. Sz.
Kerpel Izsó könyv- és papirkeres-
kedése, Aradon. Ugyanott tanuló
felvétetik. 3161

Szép mell

két hó alatt szerethető a
„Pillules Orientales“ által,
mely az egyetlen szer, mialatt
a mell fejlődését előmozdít-
hatjuk, annak erősségét hely-
reállíthatjuk és a nő ke-
belnek gyönyörű telt formát
ad, anélkül, hogy az egész-
ségére kártékony lenne.

Az arsenikum mértelességet
szelidíti. Kiváló orvosok ál-
tal ajánlják. Teljes díszíté-
sű. 1 doboz használható un-
dítás nélkül 1 koronára 24 fillér.
Párizsban.

J. Ratié, gyógyszerész Páris. Raktár Bu-
dapestben: Török József gyógyszerárában,
Király-utca 5784

Permetező javítások elfogadhatnax

M. kir. szabadalmazott

Borszivattyuk

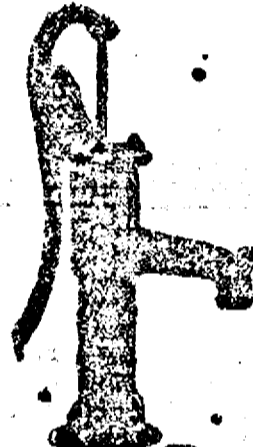
és hozzá való legjobb minőségű
gummi csövek legolcsóbb gyár-
árakon.

A szivattyu hengerből a bor utolsó
cseppig kifolyik, a szőlő magvak
héjak és egyéb tisztatlanságok
azonnal továbbittatnak, ezáltal a szí-
vattyu nem romlik és a bort nem
ronthatja, a gépezet jó működésé-
rért 8 évi jótállás, ingyen javítás

Tüzi fecskendők

Golyó szelepekkel. Közé-
geknek legalkalmasabb,
mert homokos és sáros víz hasz-
nálatánál sem tagadják meg a
szolgálatot, — a gép jó működésé-
rért 8 évi jótállás (ingyen javítás),
hozzá való országos egység-s csá-
varok és a legjobb minőségű belső

gummirozott
kendercsövek
a legolcsóbb
árban

Kutak

a hozzávaló

csövekkel
olcsóbbak és
jobbak, mint
bármely belső
vagy külföldi
gyárban.

Hönig-Otto

M. királyi szabadalmazott tüzi fecskendők
és szivattyu készítő. 351
Arad, Rákóczi-utca 27. 351

Üzlet- és

korcsma-helyiség

Nagyhalmágyon, az
állomás mellett sza-
bad kézből, előnyös
feltételek mellett

eladó.

Csim: 3576

Grünwald Ferenc,

kádármester Arad, Magyar-u. 25.

FISCHER ÁRMIN

szobafestő és mázó
Vörösmarthy-utca 3.

A legegyszerűbbtől a legdiszesebb
kivitelig elvállal munkákat ugy
helyben, mint vidéken. 1908

Szővet, barchet, flannell

és mindenféle téli árúk
remek választékban

Hoffmann Sándor

Arad, Színház-épület.
Vidékre mintákat készséggel küldök.

Könyvkötészetünkben egy ügyes fia tanulónak

3 korona kezdőfizetéssel
felvétetik.
Bővebbet a kiadóhivatalban.

3588 **Értesítés!**
Van szerencsénk a n. é. közönség becses tudomására
hozni, hogy a **Szent-Pál-utca 10. szám alatti**
Ipar-kávéházat
átvettük s azt személyes felügyeletünk alatt fogjuk tovább
vezetni. Az ünnepélyes megnyitás folyó hó 21-én szombaton
déli 12 órakor fog megtörténni. Jóbarátaink és jóakaratúak estli
5 órakor megvendégléjük, mely célra 2 nagy hordó sört fogunk
csapra venni. Minden szombaton tea estélyt rendezünk. Egy tea,
süteménnyel együtt 15 kr
A kávéház a mai kor igényeihez képest a legkényelmesebben van
berendezve, hogy családoknak is a legkellemesebb szórakozási helye
lesz, azonkívül külön szeparék is állanak t. vendégeink rendelkezésére. Kávé-
házunkban mindenkor a legkifinomított italok és hideg ételek a legjutányosabb
árban kaphatók. — **Minden nap előadások.** — Amidőn a nagyérdemű
közönséget a legfigyelmesebb kiszolgálásról biztosítjuk, kérjük jóindulatú
pártfogásukat szolgálatkész tisztelettel

FRISCH és KLEIN

Figyelem!

Szőlőoltványt, szőlővesszőt ne rendel-
jen addig, míg tőlem árjegyzéket nem
kér! Gyökeres oltványok ezre 140
korona, Delaware ezre 100 korona.

Csim: 5715

Szigyártó Nagy Mihály

Felsősegesd, Somogy megye.

ELSŐ DÉLMAGYARORSZÁGI
ÜVEGCSISZOLÓ-, MŰVEGEZŐ- ÉS TÜKÖRGYÁR
ARADON, V. PÉCSKA-UT 17.
TELEFON 525. TELEFON 525.

1908. október 21-én szerdán megkezdte üzemét.

Elvállalja: Csiszolt és sima tükrök, rézbe-
foglalt és egyéb művegezesek,
modern kirakat berendezések, ed-
zett üvegtáblák, velencei tükrök
stb. gyors és jutányos elkészíté-
sét. Régi tükrök új fon-
csorozása mérsékelt árak mellett.